

Yëkkuö tsá kit Pablo tö Corinto wakpa a 1 Corintios

Mik Pablo bak kanëblök Éfeso etá ie' tö yëkkuö i' kit Jesús mik erblökwakpa serke Corinto e'pa a. Pablo kèwö ska' tá Corinto dör Grecia ká bua'ie. Pè' bak senuk ikì döká 650.000. E'pa shuá 400.000 klöulewá kanëblök é. Pablo wák tö tsawe Corinto wakpa a Jesús tté buaë paka'. E' tté tso' kitule Hechos 18.1-17 e' kî.

Alaköl eköl kiè Cloe e' yami wele de Pablo pakök ie' tso' Éfeso eë. E' tö ie' a iyè' tö Jesús mik erblökwakpa tso' Corinto e'pa ñippöke tajë ena welepa tso' íyi sulusi wamblök tajë, e' kuekî ie' tö yëkkuö i' kit. Ñies ie' tö ikit ilè chaki' ie'pa tö ie' a e' iutoie ie'pa kimoie ena ipattoie.

Kam Corinto wakpa erblö Jesús mik etá ie'pa tö íyi tajë dalöieke Skèköl skéie, e' dör kabene et. Ì dalöieke ie'pa tö e' a ie'pa tö iyiwak jcheke e' chkà katekerakitö iyamipa tá ì dalöiekerakitö e' dalöioie. E' cheke Pablo tö yëkkuö i' kî.

Ñies ì dalöieke ie'pa tö e' wé kos a alakölpa sulusi datse tá wëpa serkerak itá. Erë mik wëpa ñekkëpa erblë' Jesús mik etá ie'pa kë éna iane tö wes ie'pa ké senuk. E' kuekî Pablo tö ikkaché tö wes wëpa alaköl tá' ena alaköl kë tá' e'pa kawötá senuk.

Kíie tá pè' wele bak ñi dapa'uk Jesús mik erblökwakpa tá, e'pa tö ie'pa wöbla'weke kache tté wa. Ese ché Pablo tö yëkkuö i' kî.

Shke'wè

¹ Ye' dör Pablo. Skököl tö ye' klöo'bak iwák er wa Cristo Jesús ttekölpa tsá, e'pa ekölie. S'yami kié Sóstenes tso' ye' ta. ² A' dör Skököl icha erule serke Corinto, e'pa a sa' tso' yëkkuö i' shtök. A' batse'oule a' batsulewá Cristo Jesús mik e' wa. A' klöo' Skököl tö ie' icha batse'rpaie wépa kos tso' ká wa'ñe tö e' tsatkè kié Sköképa Jesucristo a e'pa ta ñita. Jesucristo dör ie'pa ena se', e' Kököl. ³ Skököl dör S'yé ena Sköképa Jesucristo, as e'pa er buaë chö ena sene bërè mù a' a.

Pablo tö wéstela ché Skököl a

⁴ Skököl er buaë ché taië a' a Cristo Jesús batamik, e' kueki ye' tso' wéstela chök ie' a kekraë. ⁵ A' batsulewá Cristo mik, e' wa i kos kiane a' ki wakanewè Skököl a, e' mène a' a taië. Skököl tö ieri mé a' a iwà pakoie buaë, ñies iwà jchenowá buaë. ⁶ E' wa iwënewá a' shua tö mokí a' tö Cristo tté klö'wé buaë. ⁷ Es i kos kiane a' ki kanebloie Skököl a, ese métke ie' tö a' a iWiköl wa. E' wakaneweke a' tö a' tso' Sköképa Jesucristo datskene e' panuk, e' dalewa. ⁸ Ñies ie' tö a' kimeräe buaë as a' e' tköwá darërëe ie' mik dö bata ekkë. Es a' kë ki i nuí ta' ie' wöa mik Sköképa Jesucristo datskene e' këwö ska'. ⁹ Skököl ttö mokíe e' tö a' klöo'bak as a' ser batsulewá ie' alá Jesucristo dör Sköképa e' mik.

Jesús mik erblökwakpa ñi blabatsélor

¹⁰ A yamipa, ye' tö a' a ichè Sköképa Jesucristo ttö wa tö a' kos erbikö ñikkëe. Kë a' ñi blabatsök. A' senú buaë ñita. A' kabikeitsó ñikkëe wes wák eköl ë es. ¹¹ A yamipa, tayë kié Cloe, e' yamipa welepa tö ibiyó ché ye' a' tö a' tso' ñippök tté ki. E' kueki ye' tso'

a' a ichök es. ¹² Ie'pa tö ye' a iché tö a' kos ñippöke ñita i' es: A' welepa tö icheke: “Ye' dör Pablo klé.” Welepa skà tö icheke: “Ye' dör Apolo klé.” Ièkölpa tö icheke: “Ye' dör Cefas* klé.” A' skà tö icheke: “Ye' dör Cristo klé.” ¹³ ¿Ima a' ibikeitsè tö Cristo tso' blabutsule? Au, kë idör es. ¿Ye' kötewā krus mik a' skéie? Au. ¿A' wösune ye' ttõ wa? Au. ¹⁴ Wéstela chekeyö Skéköl a' tö ye' kë wā a' wösune tajë. Wépa kiè Crispo ena Gayo, e'pa ë wösuk ye' tö. ¹⁵ Kë yi a' iyènuke tö ye' tö a' wösuk ye' ttõ wa. ¹⁶ Ye' éna iānewā i' ta' tö ñies ye' tö wëm kiè Estéfanos e' wösuk ena ie' yamipa ekka. Kë ye' éna iāne tö yi skà wösuk ye' tö. ¹⁷ Cristo kë wā ye' patkéne s'wösukuök, ie' tö ye' patké ie' tté buaë pakök. Ye' kë tö ttè e' paketa' ttè iskië wa wës s'yöule tajë esepa kapakö es. Ye' tö ipakeke ttè wöshakla wa as Cristo kötewā krus mik e' tté diché kë chöwa.

Skéköl diché tajë ena ie' siwé iskië, e' wà dör Cristo

¹⁸ Wépa weirdaë aishkuö ta', esepa a' Cristo kötewā krus mik, e' tté dör alipa ttèie. Erë se' tsatkërke, esepa a' Skéköl diché tajë, e' tté idir. ¹⁹ E' dör wës itso' kitule Skéköl yëkuö ki es, e' tö ichè: “Skéköl tö ichè: Wépa wā siwā' jcher iskië, esepa meraatyö wës kë wā i' jcher es. Wépa kabikeitsö tajë, esepa éna ká chöwewayö.”†
Es Skéköl yëkuö tö ichè.

²⁰ Es idir e' kuëki s'ditsö wā siwā' jcher iskië, ¿wës esepa de? S'wöbla'uk ttè dalöiëno wa wakpa, ¿wës esepa de? Wépa a' s'ditsö íyi tté wà pakar ñi

* **1:12** Cefas: E' ë kiè ñies Pedro. † **1:19** Isaías 29.14

a buaë çwes esepa de? Skëköl a ta siwa' iskië jcher s'ditsö wa, e' kë wà ta', e' dör wes alipa ttè es. ²¹ Ttè e' wà dör i' es: Skëköl wa íyi jcher iskië, e' kueki ie' kë wa imeneat tö se' tsatkër ì jcher s'ditsö wa iskië ese wa. E' skéie ie' tö ime'at tö wépa erblé Cristo mik itté pakarke e' wa, esepa ë tsatkërdaë erë ittsër alipa ttèie.

²² Ì kë or yi a ese kiane suè judiowak ki ttè klö'woie. Griegowak tö siwa' iskië ese yuleke taië. ²³ Erë Cristo kötëwa krus mik, e' tté pakeke sa' tö. Ttè e' sulune judiowak yöki. Pë' kë dör judiowak, esepa a ta e' dör alipa ttè. ²⁴ Erë wépa kos klö'bak Skëköl tö iwák a, judiowak ö pë' kë dör judiowak, esepa a Cristo dör Skëköl diché taië ena ie' siwé iskië e'. ²⁵ Ì wé ie' tö e' wër wes ì wè aliwakpa tö es. Ñermata ie' wa siwa' jcher iskië tköka sulitane tsata. Iwër wësua tö ie' kë diché ta', ñermata ie' diché ta' taië tköka sulitane tsata.

²⁶ A yamipa, mik Skëköl tö a' klö'bak, etä çwes a' dör? E' anú a' éna. Ká i' wakpa a ta a' kibiiepa kë wa siwa' iskië jcher. A' kibiiepa kë ttö dalöiertä'. A' kibiiepa kë dör këkëpa taië ese ditséwö. ²⁷ Erë wépa cheke ká i' wakpa tö tö kë iwä ì jcher, esepa shukit Skëköl tö wöbla wa, wépa wa siwa' jcher iskië, esepa jaëwoie. Wépa kë dör këkëpa taië ká i' wakpa a, esepa shukit ie' tö wöbla wa, wépa dör këkëpa taië, esepa jaëwoie. ²⁸ Wépa watëulettsa, wépa bikeitseke ká i' wakpa tö tö kë idör ìie bua', wépa kë dör ì, esepa shukit ie' tö, wépa dalöiertä' taië ká i' ki, esepa wöowaie diöshët. ²⁹ Es kë yi a e' ttsënukkä Skëköl wörki. ³⁰ Erë Skëköl wák tö a' bätswä Cristo Jesús mik. Cristo batamik ie' tö se' ké

siwa' moki jchenukwa iskië. Nies Cristo batamik ie' tō se' klō'wé wes pē' buaë yēsyesē es, ñies se' de ie' wák ichaie batse'r yēnettsa sene sulu ulà a. ³¹ E' kuëki s'kawōtā senuk wes Skëköl yëkkuö tō ichè es, e' tō ichè: “Yi e' ttsakka as ese e' ttsōka ì wé Skëköl tō ese wa.”†

2

Cristo kōtəwā wōtəulewā krus mik, e' tté paké Pablo tō

¹ A yamipa, mik ye' dē' kewe Skëköl tté buaë pakök a' a, etā kē ye' wā iwà pakane siwa' iskië ese wa wes a' wakpa yöule taië esepa tō s'wöbla'weke es. ² Mik ye' bak a' shuā, etā ye' kē ki ì bār tté kianeia. Ye' ibikeitsétke Jesucristo kōtəwā wōtəulewā krus mik e' tté ē pakök. ³ Mik ye' dē'bitu a' ska', etā ye' ttsē'rke alabëbë kē diché tā' taië, ye' suarke taië painuke taië. ⁴ Ye' tō Skëköl tté buaë e' paké a' a, erē kē ye' wā ipakane siwa' iskië s'ditsö a ese wa a' dakiñoie. E' skéie ì pakéyö a' a, e' wà kkaché a' a Skëköl Wiköl tō idiché wa tō mokië idir. ⁵ Skëköl tō iwé es as a' kē erblö siwa' iskië ese mik, e' skéie as a' erblö ie' diché mik.

Se' wā Skëköl siwé jcher iWiköl wa

⁶ Erē wépa tkëulewatke darërë Cristo mik, esepa je' éna iane tō tté pakeke sa' tō, e' dör siwa' iskië chökke. Erē e' kē dör s'ditsö ena iwökirpa siwa' ese; esepa diché erkewatke. ⁷ Siwa' pakeke sa' tō, e' dör Skëköl siwa' bak blëulewā s'ditsö yöki e'. Ká iaiäe kam ká i' yör, e' yöki ie' tō ibikeitsbak tō sene michoë olo tā' taië, e' meraëitö se' a ie' siwa' wa.

† 1:31 Jeremías 9.24

⁸ Siwa' e' kě ane s'ditsö wökirpa éna. Ie'pa éna ianúpa, e'ma ie'pa kě wa Skékëpa Jesús olo ta' taië e' kötëwa. ⁹ Erë e' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö k̄i es, e' tö ichè:

“Ì buaë kě s̄ule yi wa,
 ì buaë kě ttsëule yi wa,
 ì buaë kě bikeitsule yi wa,

ese tso' Skëköl wa mè wépa éna ie' dalër esepa a.”*

¹⁰ Erë e' kos wà kkachéitö se' a iWiköl wa. Iwiköl tö íyi ulitane shuyulekettsa sekka dö Skëköl erbikö iskië eseë.

¹¹ Se' wiköl tso' se' a, e' ë wa ijcher ì tso' se' er a. Es ñies Skëköl Wiköl ë wa ijcher ì tso' ie' er a. ¹² Ie' tö iWiköl mé se' a, e' kuëk̄i kě se' kabikeitsöia wes s'ditsö kabikeitsö es. Ie' tö iWiköl mé se' a as ì buaë kos méitö se' a er bua' wa e' wà ar se' éna. ¹³ E' kuëk̄i kě sa' tö s'wöbla'weku' k̄a i' a siwa' tso' ese wa. S'wöbla'weke sa' tö ttè kkaché Skëköl Wiköl tö sa' a e' wa. Es sa' tö Skëköl Wiköl íyi e' wà pakeke ttè méitö sa' a ese wa.

¹⁴ Wépa kě a Skëköl Wiköl ku', esepa a ie' íyi e' dör alipa íyi, e' kuëk̄i ie'pa kě k̄i ikiane. Ñies ie'pa kě éna iwà ar, ttè e' wà arke se' éna Skëköl Wiköl ë wa e' kuëk̄i. ¹⁵ Erë wépa a Skëköl Wiköl tso', esepa éna ie' íyi ulitane wà armi buaë. Erë ì weke ie' tö ie'pa a e' kě wà anuk yi éna. ¹⁶ E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö k̄i es, e' tö ichè: “Skëköl erbikö e' kě jcher yi wa. Kě yi a ie' pautuk.”† Erë se' ëltëpa wa Cristo erbikè tso'.

* **2:9** Isaías 64.4 † **2:16** Isaías 40.13

3

Se' kōs dōr Skēkōl kanè mēsopa

¹ A yamipa, mik ye' bak a' shuā, etā ye' kē a kapakar a' ta wēs s'wēttsēke Skēkōl Wikōl tō esepa ta kapakè es. E' skéie ye' kawōtā kapakōk a' ta wēs ye' kunúpa kapakōk s'tso'ia s'wák dēr sulu dikia ö ala'r tsitsirla kē yöule buaē Cristo ttè wa esepa ta kapakè es. ² Ttè wa ye' tō a' wōblaō' e' dōr tottola wēs tsu'diö mè ala'rla a es, kam a' a chkè darērē katar e' kuēki. ĩErē ikkē ta kam a' a chkè darērēē katar, ³ a' serkeia wēs s'wák dēr sulu ki ikiane es e' kuēki! A ñippōke, a' ukyērke ñi ki taiē, e' wà kiane chē tō a' seriā wēs s'wák dēr sulu ki ikiane es, wēs pē' kē a Wikōl Batse'r ku' es. ⁴ A' wēlepa tō icheke: “ye' dōr Pablo klé.” A' wēlepa skà tō icheke: “ye' dōr Apolo klé.” A' ttōkeia es, e' wa iwēnewā tō a' dōr wēs pē' kē a Wikōl Batse'r ku' es.

⁵ Etā ichō ye' a tō ĩApolo dōr yi? ĩPablo dōr yi? Sa' dōr Skēkōl kanè mēsopa ě. Sa' tō Jesús tté buaē paka' a' a, e' batamik a' de erblök Jesús mik. Kanè me' ie' tō sa' bōl a' kuā'ki kuā'ki, e' wakanewé sa' tō. ⁶ Jesús tté buaē e' tsá tkéyö a' er a, wēs iyi kuatké es. Apolo tō ikkō'né as italar, erē Skēkōl wák tō iwà tala'wēke. ⁷ Yi tō iyi kuatkeke, ñies yi tō ikkō'neke, esepa kē dōr ì. Skēkōl tō iwà tala'wēke, e' dōr ibua'ie. ⁸ Yi tō iyi kuatkeke, ñies yi tō ikkō'neke, esepa dōr ñies ěme ie' a. Ie' tō iské meraē ie'pa a eköl eköl wēs iwakanewēkerakitō es. ⁹ A' dōr wēs ie' tē es, e' a sa' bōl kanēblöke ie' a. Ñies a' dōr wēs u yörke ie' a es. ¹⁰⁻¹¹ Ie' er buaē ché ye' a, e' wa ime'itō ye' a ichki tkōkwā wēs u yuōkwak bua'bu es. E' ukuōki ta u yuōkwakpa skà de ikī yuōkmi.

U yörke Skëköl a e' chki tkënewatke e' dör eköl ë, e' dör Jesucristo. Kë yi a ichki kua'ki tkënuwane. E' kueki se' ulitane eköl eköl kawöta e' kkö'nuk buaë tö wes iwà ki yuekemisö. ¹² Se' tö iwà yuëmi orochka wa, inukölchka wa ena ak bua'buwa wa ö iwà yuëmisö kaltak wa, kakö wa ena kuaköl wa. ¹³ Mik Jesucristo datskene, eta iwërdaë tö is iwà yuésö. E' kèwö ska' ta se' kanè ma'ordaë bö' wa isuöie tö is idir. ¹⁴ U chki tulunewa, e' ki se' tö iwà yuë, e' ta e' kë ñanewa bö' a ta esepa a iské merdaë. ¹⁵ Erë ì yuésö e' ñanewa, e' ta kanè e' weirdawa. Erë esepa tsatkërdaë bö' yöki, erë kë ì atë ie'pa ulà a wes s'tkõshkar u ñarkewa yöki es.

¹⁶ ¿A' kë wà ijcher tö a' wákpa dör Skëköl wé, ie' Wiköl serke a' shua e' kueki? ¹⁷ Ie' wé dör batse'r, e' dör a' wákpa. E' kueki e' olo'yéwa yi isie tö, e' ta ese olo'yerawa ie' tö.

¹⁸ Kë a' e' kitö'ukia. A' welepa e' bikeitsö tö a' wà siwa' iskië jcher wes s'ditsö tö ibikeitseke es, e' ta esepa kawöta e' ökwa alie as siwa' moki jcherwa iwa. ¹⁹ Ì dör siwa' iskië s'ditsö a, ese dör alipa ttë Skëköl a. E' dör wes ie' yëkuö tö ichè es: “Wépa wà siwa' iskië jcher taië, esepa klö'werawa Skëköl tö iwákpa erbikö s'dakiñoie e' wa wes yiwak klö'wèwasö sho' wa es.” ²⁰ Ñies ichéitö i' es: “Skëköl wà ijcher buaë tö ì tso' ká i' a, ese siwé jchermi s'wà taië, e' kë dör ìie bua'.” ²¹⁻²³ Erë a' dör Cristo icha ena Cristo dör Skëköl icha. E' wà kiane chë tö iyi ulitane mé Skëköl tö a' a' kimoie. Ye' ena Apolo ena Pedro, e'pa tso' a' kimuk. E' kúie ta ì kos tköke i'ñe ta, ñies aishkuö ta, s'ser ena s'ðuöwa, ekkë kos tso' a' kimuk. E' kueki kë a' kàne s'ditsö wele kkeökka taië tö e' dör ibua'ie

as s'mi' ikléie.

4

Jesucristo ttekölpa tsá, e'pa kanè

¹ Sa' bikeitsö tö sa' dör Cristo kanè mésopa. Skököl ttè bak blëulewà e' wà pakè wërke sa' wöki wes íyi kueblu es. ² Íyi kueblu kawöta iwakanéuk yësyésë wes iwökir tö iuk patké es. ³ Es idir, e' kueki ima a' tö ö yile skà tö is ye' kanëblöke Cristo a e' bikeitseke, e' kë ki ye' tkine. E' kïe ta ima ye' wák tö ye' kanè bikeitseke, e' kë ki ye' tkine. ⁴ Ye' er kë wà ye' kkatëne, erë kë e' wa yö ichepa tö kë ì sulu ku' ye' ki. Skëképa Jesucristo tö ye' shuleraë, ima e' tö ye' bikeitseke, e' ë ki ye' tkirke. ⁵ Mik ie' dene eta sulitane shuleraëitö. Ì kos tso' blëulewà se' er a, ñies ì dalërmik se' serke, ese kos kkacheraëitö wöshak sulitane wörki. E' kéwö ska' ta se' kos kanëblöke buaë ie' a, e'pa kikerakà ie' tö. E' kueki kë s'kkatar, kam s'shulir kéwö döka e' yöki.

⁶ A yamipa, ye' tö ye' wák ena Apolo ché a' a' kimoie as e' wa a' tö iwà saù tö kë a' kàne ì tso' kitule Skököl yëkkuö ki chétkeyö ñe' dalöseukwà. Kë a' kàne e' ttsöka taië sa' eköl wa ena sa' ëköl wöökwa diöshet. ⁷ ¿Wes a' tö ichëmi tö a' dör s'malepa tsata? Ì kos tso' a' wà, ì buaë eri ta' a' wà, wes a' kabikeitsö, e' kos me' Skököl tö a' a. ¿Iök a' e' ttsöka taië tö wësua íyi kos e' dë'bitu a' wákpa wà, a' wákpa er wa?

⁸ Wësua a' ibikeitseke tö Skököl siwà' jcher taië a' wà, e' dör wë', kë ì kï kianeia a' ki. A' e' ttsö tö a' s'wëttsémitke blu'paie, erë kam sa' döka ekkë. Moki a' mú s'wëttsémitke blu'paie, e'ma sa'

detke a' ta ñita s'wëttsuk. ⁹ Erë ye' a ta, wësua sa' dör Jesús ttekölpa tsá e'pa méat Skököl tö s'ditsö malepa bataie. Ye' ittsé tö ká ulitane wakpa ñies Skököl biyöchökwakpa ulitane e'pa tso' sa' weirke e' weblök. Sa' dör wes s'bolökpa tö s'klö'wéwə tsəmi sulitane wörki ttəwə es. ¹⁰ Cristo tté kueki sa' wër aliie, erë a' e' bikeitsö tö a' wə siwa' iskië jcher buaë a' batsulewə Cristo mik e' kueki. Iyërke tö sa' kë diché ta', erë a' diché ta' taië. A' dalöierťa' taië, erë sa' kë dalöierťa'. ¹¹ Dö ikkë ta' sa' tekeia bli tö ersir tö; kë sa' datsi' ta' buaë; pë' tö sa' we'ikeke siarë; sa' wákpa kë wə u ta' sənöie; ¹² sa' kanəblöke darërëe sa' wák ulà wa dö sa' shtrinewə da'a ekkë. Mik pë' alibchöke sa' ki, etə e'pa a sa' er buaë chöke. Mik ie'pa tö sa' we'ikeke, etə e' dalë'ttseke sa' tö er bua' wa. ¹³ Mik pë' tö sa' cheke suluë, etə e' iutekene sa' tö ttè bua' wa. Dö ikkë ta' ká i' wakpa wa sulu sa' wër. Ie'pa a sa' dör wes ushña uyanettsa urki es.

¹⁴ Ye' kë wə ttè i' kite a' a' jaəwoie, é ye' tso' a' pattök wes iyé éna ila'r dalër ese pattëitö es. ¹⁵ Cristo Jesús tté buaë paka' ye' tö a' a' kəwe, e' wa a' bätsewə ie' mik. E' kueki mokı ye' dör wes a' yé es. A' mú wə s'wöbla'ukwakpa Cristo tté wa tso' döka 10.000, erë ye' eköl é dör wes a' yé es. ¹⁶ E' kueki ye' tö a' pattè tö a' sənú wes ye' serke es. ¹⁷ E' kueki ye' tö Timoteo patkəmi a' ska'. Ie' dör wes ye' wák alà es Skökəpa wa. Ie' dör ye' ttökata yəsyəsə dalër taië ye' éna. Wes ye' dör Cristo Jesús mik erblökwak e' ser, e' ttè wa ye' tö ie' icha kos tso' erule erule ká wa'ñe, e'pa wöbla'wəke. Ttè e' ska' Timoteo tö a' er erane.

¹⁸ A' welepa e' ttséka taië tö ibikeitseke tö ye' kë

dōpa a' ska'. ¹⁹ Erë Skëkëpa k̄i ikiane, e' t̄a ye' mi'ke a' pakök bet. Mik ye' de et̄a ye' t̄o isueraë t̄o a' wēpa e' t̄tséka taië, esepa w̄a Skëköl diché t̄a' ö ie'pa kabërke ë. ²⁰ Ì blúie Skëköl tso' e' w̄a wēnew̄a idiché taië e' k̄i, kë dör ttè ë wa. ²¹ ¿Ì kiane a' k̄i? ¿A' k̄i ikiane t̄o ye' dō kēsik wa a' uñuk? ö ¿a' k̄i ikiane t̄o ye' dō a' ska' er bua' wa, a' dalërìtsè wa?

5

Sene sulu watöttsasö

¹ Ye' itté t̄tsé t̄o a' sh̄ūa wēm tso' eköl e' trërke suluë tkök̄a p̄e' kë t̄o Skëköl dalöie, esepa tsata. Ie' w̄a iyë alaköl tso'. ² Ì sulu e' tköke a' sh̄ūa, erë e' wa a' e' t̄tsökekaīa taië. E' skéie ¿wēs e' kë w̄a a' jaëne? ¿Wēs e' kë w̄a a' eriane? Warma wēm ñe' uya'ttsabak a' t̄o a' sh̄ūa. ³⁻⁴ Erë ye' wák kë ku' a' t̄a, erë ye' ttöke wēs ye' wák tso' a' t̄a es. Wēm ñe' shulétke ye' t̄o Skëkëpa Jesús ttö wa wēs ye' wák tso' a' t̄a es. Mik a' ñi dapa'uke et̄a eē ye' tso'ñak a' t̄a Wiköl Batse'r wa. Ñies Skëkëpa Jesucristo diché tso' a' t̄a. ⁵ E' wōsh̄a t̄a wēm ñe' wömúttsa a' t̄o Satanás ul̄a a' as iwák dēr suluë e' wöklör t̄a iwák tsat̄kër mik Skëkëpa datskene e' k̄ewö ska'.

⁶ A' e' t̄tsök̄a taië sene sulu wa, e' kë dör buaë. ¿Kë a' w̄a ijcher t̄o pan wölöwoka elkela t̄o hari-nachka kōs wölöwéka? ⁷ Sene sulu e' dör wēs pan wölöwoka këchke* es, e' t̄o a' sulu'wekew̄a. E' kueki ese kōs uyöttsa a' sh̄ūa. Es a' dōraë buaë yēsyesë kë a' ì sulu t̄a'ia wēs pan yöule kë a' iwölöwoka iëne es.

* **5:7** pan wölöwoka këchke: Judiowak wöblar pan wölöwoka tso' ie'pa u a' e' kōs uyöktsa Ie'pa Yēpa Yērulune Egipto e' k̄ewö tkö'wëketke ie'pa t̄o e' yöki.

Cristo kötewā se' nuì skéie. Ie' dör wēs obeja jcheke Judiowak Yépa Yërulune Egipto, e' kèwö tkö'woie es. E' kueki ñermata a' batse'oule Skëköl wöa Cristo batamik. ⁸ Es kè se' kàne Cristo kötewā se' skéie, e' kèwö tkö'uk pan yöule iwölöwoka wa ese wa. Itkö'üsö pan kè yöule iwölöwoka wa ese wa. E' wà kiane chè tò itkö'üsö kekraë sene moki yësyësë ese wa. Kè se' kàne itkö'uk sene sulu tò s'sulu'wëkewa ese wa.

⁹ Yëkkuö iët patkë' ye' tò a' a, e' ki ye' iyë' tò a' kè kàne e' batsök trër wakpa ta. ¹⁰ Erë pë' kè tò Skëköl dalöië dör trër wakpa ö iyi kkechök taië ese wakpa ö akblökwakpa ö iyi diököl dalöiökwakpa, esepa kè chök ye' ku' a' a. Esepa chöpa ye' tö, e' ma a' kawöta duökwa as kè a' e' batsö esepa ta. ¹¹ Wépa yë' ye' tò a' a yëkkuö ki, esepa dör wépa e' chö tò ie'pa erblöke Jesús mik esepa. Erë ie'pa dör trënukwakpa ö iyi kkechök taië wakpa ö iyi diököl dalöiökwakpa ö s'chök suluë wakpa ö bloblopa ö akblökwakpa. Kè a' e' batsök esepa ta, ñies kè a' chkök esepa ta. ¹²⁻¹³ Wépa kè dör Skëképa Jesús icha ¿wēs esepa shulëmi ye' tö? Skëköl wák tò ie'pa shuleraë. Erë wépa dör Skëképa icha ñi dapa'uke a' ta, esepa kawöta shulè a' tö. E' kueki a' tö iú wēs itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es, e' tö ichè: “Yi tò ì sulu wamblé, e' uyöttsa a' shua.”

6

A' ñippöke e' shulö a' wákpa tö

¹ Mik a' wele tò ì sulu wamblé iyami eköl ki, etä ¿wēs ese mi'ke ie' wä kkatè s'shulökwakpa kè tò Skëköl dalöië, esepa ska'? ¿Iök e' kè shulè a' wákpa dör batse'r e'pa tö? ² ¿A' kè wä ijcher tò se' batse'r,

e'pa tō ká i' wakpa shuleraë aishkuö ta? E' dör es, e' ta ¿wes i' ñe ta íyi tsitsirla ese ë kě shulir a' a? ³ ¿A' kě wa ijcher tō ñies Skëköl biyöchökwakpa shuleraësö? Ie'pa shuleraësö, e' ta ¿wes a' kě a ñippè tso' ká i' ki ese shulir? ⁴ E' kuëki a' welepa ñippöke ñita, e' ta ¿wes ese mi'ke a' wa shulè pè' bānet ska'? ⁵ I' chéyö a' jaëwoie. Yi a a' shulirmi ¿ese kě ku' a' shua da'a? ⁶ Erë e' skéie a' mi'ke ñi kkatök s'shulökwakpa kě erblötā' Jesús mik esepa ska'.

⁷ A' ñi kkatöke s'shulökwakpa ska', e' ë wa iwënewa tō sene sulu e' alékatke a' ki. Idalè'ttsök bërë ¿e' kě dör ibua'ie? ¡As itö se' íyi ekiblö! ⁸ Erë e' skéie a' wákpa tō ì sulu ñe' wambleke ñi ta dö s'yamipa erblöke Cristo mik esepa íyi ekibleke a' tō.

⁹ ¿A' kě wa ijcher tō wépa dör ì sulu wamblökwakpa, esepa kě döpa ì blúie Skëköl tso' e' a? Kě a' e' kitö'uk. Wépa dör trënukwakpa, wépa dör íyi diököl dalöiökwakpa, s'senewabak dalöseukwa wakpa, wépa trër wépa ta, alakölpā trër alakölpā ta, esepa kōs kě döpa ì blúie Skëköl tso' e' a. ¹⁰ Ñies wépa dör akblökwakpa, wépa dör íyi kkechök tajë wakpa, bloblopa, s'chök suluë wakpa, esepa kōs kě döpa ì blúie Skëköl tso' e' a. ¹¹ A' welepa bak senuk íyi ekkë wamblök, erë Skëköl tō a' paköa'bak, a' batseo'bak, a' klöo'bak wes pè' buaë yësyësë es iWiköl wa Skëképa Jesucristo ttö wa.

Skëköl kě wa se' tsatkëne as se' tō ì sulu wamblöia

¹² A' welepa tō icheke: “se' wa kawö tso', ì kōs kiane wè se' ki, ese woie.” Erë ye' ichè tō kě ì ulitane dör buaë se' a wè. Ye' wa kawö ta' ì ulitane woie, erë kě ye' e' müpattsā as ilè e' alöka ye' ki. ¹³⁻¹⁴ A' welepa tō icheke: “chkè dör s'ñawi

a, ñies s'ñawi dör chkè a.” E' yëne erë aishkuö ta íyi böt ñe' ewerawa Skëköl tö. Erë s'chkà kě dör trënoie. Skëköl tö s'chkà shke'werakane aishkuö ta idiché tajë wa wes ie' tö Skëképa Jesús shkeo'kane es. E' kuëki s'chkà kě meneat trënoie wes a' tö ibikeitseke es, imeneat ì buaë woie Skëképa a, ñies ie' tö s'chkà kkö'neke.

¹⁵ ¿A' kě wa ijcher tö se' batsulewa Cristo mik, e' kuëki se' chkà dör etkë ie' chkà ta? E' dör es, e' ta ¿wes se' tö s'chkà dör Cristo icha e' ia'wëmika senukka alaköl sulusi ta ese wa? ¿Kě se' kàne e' ia'ukka yës! ¹⁶ ¿A' kě wa ijcher tö mik yi sené alaköl sulusi ta, e' ta ie'pa bøl mía wes wák eköl ã es? E' dör wes itso' kitule Skëköl yëkkuö ki es. E' tö wëm ena ilaköl e' chë i' es: “Ie'pa bøl serdaë ñita ta ie'pa mía wes wák eköl ã es.”* ¹⁷ Erë yi batsulewa Skëképa Jesús mik, ese dör wes wák eköl ã es ie' ta.

¹⁸ E' kuëki a' tköshkar trë yöki. Sene sulu skà kos, e' kě tö s'chkà dalösewëwa wes trë es. Mik se' trërke, etä s'chkà dör Cristo icha, e' méttasä o'ka kě dör Cristo icha, ese a. E' wa s'wák chkà dalösewëwasö. ¹⁹⁻²⁰ ¿A' kě wa ijcher tö a' chkà dör Wiköl Batse'r e' wé? Skëköl tö iWiköl mé a' a, e' tso' a' a. Ie' tö a' to'ttsabak, e' ské dör darërëë. A' kě dör a' wákpa icha, a' dör ie' icha. E' kuëki a' ké senuk yësyësë as ie' kikarka.

7

Se' serwa ñita e' pakè

¹ Ì chaki' a' tö ye' a yëkkuö ki, e' wà iuteke ye' tö ñne. A' tö ye' a ichaki' tö ¿buaë idör tö se' kě serwa alakölpä ta? ² Erë ye' ichë a' a tö tajë trë

* **6:16** Génesis 2.24

tso', e' yökḡ a' kōs maso tsúwā eköl eköl. ³ A' wēpa kōs kawōtā senuk ilaköl tā, es ñies a' alakölpa kōs kawōtā senuk iwēm tā. ⁴ Alaköl chkà kē meneat ie' wák ě ā, e' meneat ñies iwēm ā. Es ñies iwēm chkà kē meneat ie' wák ě ā, e' meneat ñies ilaköl ā. ⁵ Ie'pa kē kàne ichkà kkēuk ñì yökḡ. Erè ie'pa kawō mé ñì ā e' batsöktsā ñì yökḡ ekuölö ě ttoie S'yě tā, e' tā e' ě dalewa kē ie'pa ñì köpawā. Mik ká e' tka, etā ie'pa ñì kōwane dö' Satanás tō ie'pa erkiōwè trēnuk, kē ie'pa diché dē'ka e' kkō'nuk e' kuekḡ. ⁶ Erè ye' kē ku' a' ā ichök tō a' kawōtā ñì batsöktsā ñì yökḡ es, a' kḡ ikiane, e' tā a' tō iwēmi es. ⁷ Ye' ā tā sulitane mú dör wes ye' es, kē alaköl tā'. Erè Skēköl tō imé sulitane ā kua'kḡ kua'kḡ ñì kimoie.

⁸ A' wēpa tso'ia ekōrla ñies a' wēpa dör schö, esepa ā ye' ichè tō buaë idör tō ie'pa mú ser kekraë ekōrla wes ye' es. ⁹ Erè ie'pa kē e' kkō'nuku' trē yökḡ, e' tā ie'pa mú maso yulōne senowaie. S'serwā e' dör bua'ie maso kkechekesö ñië e' tsatā.

¹⁰ A' wēpa senewabak, esepa ā ye' tō ttè dalöiëno i' meke: a' kē kàne ñì ökwa. Ttè e' kē dör ye' ttè, e' mé Skēkēpa Jesús tō se' ā. Alakölpa kē kàne iwēm ökwa. ¹¹ Erè ie' tō iéwā, e' tā ie' kē kàne senukwā wēm o'ka tā, ie' kawōtā senuk ekōrla kē wēm tā'. Ie' kē senak es, e' tā ie' ké er bua'ukne iwēm kḡ. Ñies wēpa alaköl tā', esepa kē kàne ilaköl ökwa.

¹²⁻¹⁴ A' malepa senewabak, erè e' maso kē erblōtā' Jesús mik, esepa ā ttè dalöiëno kē meneat Skēkēpa Jesús wā. Erè esepa ā ye' ichè tō a' masopa kē arwa. Iwēm kē erblōtā' Jesús mik, isalema e' tsatkērmī ilaköl olomik. Ñies alaköl kē erblōtā' Jesús mik, isalema e' tsatkērmī iwēm olomik. Ie'pa ñì éwā, e' tā ie'pa ala'r dör wes pē' kē erblōtā' Jesús

mik esepa ala'r es, ie'pa tsatkè e' dör darèrè. Erè iyè ena imì serke ñita, kè ñì anewa, e' ta isalema ie'pa tsatkèrmi iyè ö imì olomik. E' kueki ye' ichè tö a' maso senakia a' ta, e' ta kè iarwa. ¹⁵ Erè a' maso kè erblöta' Jesús mik, e' éna a' akwa kró wa, e' ta kè iwöklö'war a' kè klöulewa iulà a. Erè Skököl tö se' klöo'bak senuk bère ñita. ¹⁶ E' kueki ibua'ie dör tö a' sermiia bère ñita. A wëm çì tö be' a ichök tö be' alaköl kè tsatkërpa be' olomik? A alaköl çì tö be' a ichök tö be' wëm kè tsatkërpa be' olomik?

¹⁷ E' dör wes ttè wa ye' tö Skökèpa Jesús icha erule erule e'pa ulitane wöbla'weke ká wa'ñe es. Ye' tö ie'pa a ichè tö wes a' ku' Skököl tö mik a' klöo'itö iwák a eta, es a' atú bër. Ie' tö ieri mé a' a seno eköl eköl es. ¹⁸ Wèpa tottola kkuölit tëule tsir, mik ie'pa klöo' Skököl tö iwák a eta, esepa kè kàne e' mane'ukne wes. Es ñies wèpa kè wakyöule es, mik Skököl tö ie'pa klöo' eta, esepa kè kàne e' wakyuök. ¹⁹ Se' wakyöule ö kè se' wakyöule e' ska' Skököl kè tkine yès. Ie' ttè dalöiëno, e' dalöiekesö, e' je' ki ie' tkirke. ²⁰ A' kos e' tsúat wes a' dör mik ie' tö a' klöo' iwák a eta es. ²¹ Mik ie' tö a' klöo', eta ça' klöulewa kanè mésoie? e' ta kè a' tkinuk e' ki. Erè a' a kawö tso'ia e' yöktsa e' ulà a, e' ta a' e' yöttsa. ²² Mik ie' tö a' klöo', eta a' klöulewa kanè mésoie, e' ta e' yè'ttsa ie' tö sene sulu ulà a kanebloie Skökèpa Jesús a. Es ñies mik Skököl tö a' klöo', eta a' kè dör kanè méso ñe'se, e' ta e' klöo' Cristo tö ie' wák kanè mésopaie. E' kueki a' klöulewa kanè mésoie, e' ta kè a' tkinuk e' ki. ²³ Skököl tö a' to'ttsabak, e' kueki kè a' e' tiukne yile skà ttè dikia. ²⁴ A yamipa, wes a' ku' Skököl tö mik a' klöo'itö eta, es a' atú bër. A' senú buaè yësyësè ie' a, sene me'itö a' a e' a.

²⁵ Ima a' tō ye' chaki' yēkkuō kī wēpa tso'ia ekōrla, esepa kī, e' iuteke ye' tō i'ñe. Ese tté kē mène ye' a Skēkēpa Jesús wa. Erē ima ibikeitsèyō, e' chekeyō a' a. Skēkōl ye' sué er siarē wa e' wa ieri méitō ye' a iwà jchenowā buaë. E' kuekī ì chekeyō e' mik a' erblōmi. ²⁶ I'ñe tā se' serke kawō darērē a, e' kuekī ye' a tā buaë idir tō se' kos e' tsuat wes s'tso' es. ²⁷ Wēm senewābak, ese kē tō ilakōl ökwa. Wēm duria ekōrla, ese tayē kē yular. ²⁸ Erē wēm senéwa, e' tā buaë idir. E' wa ie' kē wā ì sulu wamblēne. Nies alakōl kam serwā, ese senéwa, e' tā e' dōr buaë. E' wa ie' kē wā ì sulu wamblēne. Erē wēpa senewābak, esepa we'ikēmi ká i' kī s'weirke ese tō tkōka wēpa kē senewābak esepa tsata. E' yōkī ye' éna a' tsatkak, e' ē kuekī ye' ichè tō buaë idir tō a' ser ekōrla.

²⁹⁻³¹ A yamipa, ye' ichè tō kē se' a kawō tā'ia tajē. Wes ká i' dōr i'ñe tā e' erkewatke. E' kuekī i'ñe tā ena kekraë kē se' kàne senukia er me'rie ì tso' ká i' kī ese kī. Se' senewābak, esepa kē er mukwā e' kī. Se' iuke siarē, esepa kē er mukwā e' kī. Nies se' ttsē'rke buaë, esepa kē er mukwā e' kī. Se' tō ì tuè tā', esepa kē er mukwā ì tso'rak iwā ese kī. Se' serke buaë ì tso' ká i' kī ese mik, esepa kē er mukwā ese kī.

³² Ye' kī ikiane tō a' mú ttsē'r buaë, kē tkir ì kī. Wēpa serke ekōrla, esepa wā kawō tso' kibiie Skēkōl íyi sauk ena ì wēr buaë ie' wa ese uk. ³³ Erē wēpa senewābak, esepa kawōtā ì tso' ká i' kī ese sauk as iwēr buaë itayē wa. ³⁴ Es ie'pa kī íyi bōt kané tso'. Es nies alakōlpa dōr schō ena busipa wēm kē tā', esepa wā kawō tso' kibiie Skēkōl íyi sauk. Ie'pa e' mumittsa senuk batse'r. Erē alakōlpa

senewabak, esepa kawötä ì tso' ká i' kî ese sauk as iwër buaë iwëm wa. ³⁵ Ttè ekkè chéyö a' kimoie, kë dör a' wöklö'woie. Ye' kî ikiane tö a' ser buaë yësyësé Skëköl ë a, kë wötkeku' ì tö.

³⁶ Wëpa ttè meuletke tayë a senukwä, esepa wele tö ibikeitsè: “Tayë duéswö detke senowä, ñies ye' kë a seneiä ekörla. Bua' idir ye' a senukwä ie' ta”, e' ta esepa a ye' ichè tö a' senakwä, e' ta a' senúwä, e' kë dör suluë. A' senúwä. ³⁷ Erë wëpa ttè meuletke tayë a senukwä, erë esepa kë éna senakwäiä, e' ta esepa a ye' ichè tö e' dör buaë tö a' kë serwä. Erë a' kawötä ibikeitsökwa bua'iewä kewe tö a' wákpa er wa a' kë senakwä. Ñies a' kawötä isauk buaë tö kë yi ku' a' a' ichök tö kë a' senukwä. A' tö ibikeitsétke tö a' senak ekörla kekraë, e' ta bua' idir tö a' kë serwä. ³⁸ Es ye' tö ichè tö wëpa senéwä, esepa tö iwé buaë. Erë wëpa kë sené'wä, esepa tö iwé bua'ie.

³⁹ Alaköl senewabak, e' kawötä senuk iwëm ë ta dö mik iwëm blënewä eta. Iwëm blënewä e' ta ie' serwamine wëm o'ka ta. Erë ie' kawötä senukwä wëm erblé Skëképa mik ese ë ta. ⁴⁰ Erë ye' ichè tö bua' idir ie' a' tö ie' mú ser ekörla, kë senewane. E' tö ie' ttsé'wëraë buaë shüte. Ye' tö iklö'wé tö ye' a' Skëköl Wiköl tso' ñies, e' kuëkî ye' tö a' a' ichè es.

8

Iyiwak jchëule íyi diököl tso' dalöiè ese a, e' pakè

¹ Chkè meule íyi diököl tso' dalöiè ese a, ese kî a' tö ye' a' ichaki' yëkkuö kî, e' iutekeyö ì'ñe.

Ima a' tö íyi diököl ñe'se ché, e' dör mokî e' jcher se' wä. Erë kë a' éna ichökwa tö se' wä íyi jcher, e' tö se' kèmi e' ttsökka taië s'malepa kî. Erë s'malepa

dalëritsekësö, e' tö ie'pa diché k_i ieraë. ² Yi e' bikeitsö tö ie' w_a íy_i jchertke tajë, e' wa iwënew_a tö kam ie' w_a ijcher wes ikawöta jchenuk es. ³ Erë yi tö Skëköl dalëritseke, ese mik ie' bätse buaë.

⁴ Chkë meule íy_i diököl tso' dalöie ese a ese katësö, e' k_i a' tö ye' a ichaki'. Se' w_a ijcher buaë tö íy_i diököl ñe'se wák k_e ta', e' kuek_i k_e idör ñe bua'. Skëköl chökle, e' dör eköl ë. ⁵ Pë' k_e tö Skëköl dalöie, esepa tö iklö'wé tö ì dalöiekerakitö, esepa tso' tajë serke k_a jai a ö k_a i' a. Esepa kíerakitö këköl ö skëkëpa. Mok_i esepa tso', ⁶ erë Skëköl dalöieke se' tö, e' dör Skëköl eköl ëme e'. Ie' dör S'yë. Ie' dör íy_i ulitane wì, ñies se' tso' ie' ë a. Ñies Skëkëpa dör eköl ë, e' dör Jesucristo. Íy_i ulitane tso' ie' mik, ñies se' tso' ie' mik.

⁷ Erë k_e s'yamipa ulitane éna iwà ane buaë tö íy_i diököl tso' dalöie, ese k_{os} k_e wà ta'. Ie'pa bak íy_i diököl ñe'se dalöiök, e' kuek_i e' tso'ia ie'pa er a dö ikkë ta. Mik ie'pa tö chkë meule íy_i diököl a, ese katé, eta e' k_i ier tö ikkaté. Ie'pa diché k_e dë'ka ierbikö es, ese wöklö'woie. E' kuek_i ie'pa tö ittse tö iianekane ñáie. ⁸ Se' bats Skëköl mik e' k_e dör chkë wa. Í katekesö ö ì k_e katësö e' k_e a se' onuk buaë ö suluë ie' wöa. ⁹ E' jcher a' w_a, e' kuek_i a' tö iklö'wé tö chkë k_{os} katëmi a' tö. E' yëne, erë a' e' kk'ónú as k_e a' ukuömik s'yamipa kam éna iwà ar buaë, esepa ardöne sene sulu a. ¹⁰ Ichösö tö be' éna iane buaë, e' mí_a e' tkéser chkë meule íy_i diököl a, ese katök iwé a. Erë e' dalewa s'yami kam éna iwà ar buaë ese eköl tö be' sué chkök ta e' tö ie' erkiöwéka ta imí_a ta ikatëitö ñies. ¹¹ Be' tö iwé es, e' ta e' wa be' tö se' yami, k_e diché dë'ka wë', e' émine sene sulu a ta isulurdawa be' ukuömik. Ie'

dör s'yami, ñies Cristo e' mettsa ttèwà ie' skéie. Be' tō iwé es, e' tã be' tō ì sulu wamblé s'yami kī. ¹² Se' tō s'yamipa kãm éna iwà ar buaë, esepa kī ì sulu wamblé es, e' tã ñies se' tso' ì sulu wamblök Cristo kī. ¹³ E' kuekī ye' ichè tō s'yami wele armine sene sulu a ye' ukuömik, iyiwak chkà katéyö e' kuekī, e' tã kē ye' tō ikatepaiane.

9

Pablo tō ikanè tsatké

¹ ¿Wes a' tō ibikeitsèmi tō ye' kē a kawö tã' ì woie wes ye' kī ikiane es? Wësua a' tō ibikeitseke tō ye' kē dör Jesús ttekölpa tsá e'pa eköl. Erë ye' tō Skëkëpa Jesús su' ye' wák wöbla wa, e' kuekī mokī ye' dör ie'pa eköl. A' dör ye' kanëblöke Skëkëpa a e' wà. ² A' wakpa kī iwënewà tō mokī ye' dör Jesús ttekölpa tsá e'pa eköl. O'kapa tō ichèmi tō ye' kē dör es, erë e' kē yënuke a' a.

³ Wépa tō ye' ché es, esepa yöki ye' e' tsatköke i' es. ⁴ ¿Wes a' ibikeitsèmi tō wépa wöbla'wekeyö, esepa kē kawötã ye' kimuk inuköl wa chkoie di' yoie? ⁵ Ñies ¿ima a' ibikeitsè tō ye' kē a kawö tã' senukwã tayë erblöke Jesús mik ese tã tsèmi e' tã wes Jesús ttekölpa malepa ena Jesús ëlpa ena Pedro e'pa tō iweke es? ⁶ ¿ima a' ibikeitsè tō ye' ena Bernabé, sa' böl ë kawötã kanëblök sa' wákpa ulà wa e' kkö'noie? ⁷ ¿Wé a' wã isuule tō ñippökwapka mi'ke, erë iwákpa e' kkö'nuke ichkè wa idi'yè wa? ¿Wé a' wã isuule tō iyiwö tkèsö, erë kē sō iwà katepa? ¿Wé a' wã isuule tō yi tso' chibo kkö'nuk, erë ese kē tō chibo tsu'diö yepa? ⁸⁻⁹ Ì chök ye' tso' a' a, e' kē bikeitse s'ditsö ë wã, ñies itso' kitule Moisés ttè dalöiëno kī, e' tō ichè

i' es: “Baka wë'ñe tso' kanebloie trigo wöttsoie, e' kē kawō ta' kkō payuèwā itso' kaneblok e' dalewa as trigowō katōitō.” ¿Ima a' ibikeitsè? ¿Ttè dalöiëno e' me'at Skëköl tō baka wë'ñe ë kkō'noie? ¹⁰ Au, ie' tō ime'at se' a ñies. Wépa tō iyiwō tkeke ena wépa tō ishteke, esepa tō iwakaneweke ie'pa tō iwō kak paneke e' kueki. ¹¹ Es ñies sa' tō Wiköl Batse'r íyi tsá paka' a' a, e' dör wes iyiwō tkèsö es, e' kueki kē idör suluë tō a' tō sa' kimù i tso' a' wā ese wa, e' dör wes iyiwō shtekesö es. ¹² A' wöbla'ukwakpa skà e' kkō'nuk a' kawōta, e' yitā buaë a' kawōta sa' kkō'nuk.

Erë e' wà kē kine sa' wā a' a. Mik sa' bak a' ska', etā sa' kē wā a' íyi kàne e' kkō'noie. Sa' kaneblē' sa' wákpa ulà wa e' kkō'noie. E' dör darërë sa' a, erë e' kos dalë'ttsë' sa' tō as kē i tō a' wöklö'ù Cristo tté buaë e' klö'uk. ¹³ A' wā ijcher tō wépa kanebloke Skëköl wé tso' Jerusalén e' a, esepa serke i kaneweke ie'pa tō ese mik. E' wà dö tō iyiwak jcheke ie'pa tō ka' tso' imoka Skëköl a e' ki, ese chkà kak tsekeat ie'pa tō katè. ¹⁴ Es ñies Skëképa Jesús tō iyë'at tō wépa kanebloke ie' a ittè buaë pakök, esepa serdaë kanè e' mik. ¹⁵ Erë ye' kē wā íyi ikkë kine a' a yës. Ñies ye' kē ku' i' chök a' a as a' tō ye' a imù. Ye' tō Jesús tté buaë pakeke éme, e' tō ye' ttsë'weke buaë shute. E' kē yepattsā yi tō ye' ulà a. Ye' a tā buaë idir tō ye' duōwā, erë ye' kē tō a' ulà a i klö'wepa.

¹⁶ Erë ye' patkëule Jesús tté buaë pakök, e' kueki e' wa ye' kē a e' ttsë'nukka yës. Ye' kawōta iwà pakök. Ye' kē tō ipakë, e' tā iwëstela ina ye' ta! ¹⁷ Ipakópayö ye' wák er wa, e'ma ye' wā kawō ta' s'ña'woie iki. Erë kanè e' me'at Skëköl tō ye' ulà a, e' kueki ye'

kawōtā ipakök. ¹⁸ E' dör es e'ma çì dör iské ye' a? Ye' ttsë'ne buaë ipakök ěme e' dör iské ye' a. E' wà kiane chè tò erě ye' wā kawō tā' senuk ye' kanè e' wa, erě e' kē kī ye' s'ña'wēkū' yēs. E' tò ye' ttsë'wēke buaë shūṭe.

¹⁹ Erě ye' kē dör yi kanè méso, erě ye' e' mettsa sulitane kanè mésoie as kōs ie'pa erblōmi Jesús mik, ekkēpa dō erblök imik. ²⁰ Mik ye' tso' judiowak shūa, etā ye' serke wēs sa' judiowak ser Moisés ttè dalöiëno dikia es as ie'pa erblō Jesús mik. Erě ye' kē ku'ia Moisés ttè dalöiëno e' dikia, erě mik ye' tso' ie'pa shūa, etā idalöiekeyō as ie'pa erblō Jesús mik. ²¹ Es ñies mik ye' tso' pē' kē dör judiowak esepa shūa, etā ye' serke wēs ie'pa ser es as ie'pa erblō Jesús mik. (Erě kē ì sulu wamblekū'yō. E' wà dör tò erě ye' kē ku'ia Moisés ttè dalöiëno e' dikia, erě ye' tso'ia Skököl ttè dalöiëno e' dikia, ye' tso' Cristo ttè dikia e' kueki.) ²² Mik ye' tso' s'yamipa kam éna Jesús tté wà ar buaë, esepa shūa, etā ye' serke wēs ie'pa ser es, as ye' a ie'pa kimer as ie'pa éna iwà ar buaë. Es mik ye' tso' pē' shūa etā ye' serke wēs ie'pa es as wēs alé ie'pa wēlepa tsatkēr. ²³ Ì kōs wēkeyō e' dör Jesús tté buaë kī shkōwoie as iwà dōñak ye' ulā a.

²⁴ A' wā ijcher tò mik se' turke tseë isuoië tò wé e' alōmi, etā iturkerak seraa, erě eköl ě e' alōmi, ese ulā a iské dōraë. E' sū a' senú Skököl a buaë as iské dō a' ulā a wēs wé e' alé ese ulā a iské de es. ²⁵ Tunukwakpa ulitane e' kkö'nuke, e' yuōke kekraë e' aloka imalepa kī. Ì kōs tò ie'pa wöklö'wèmi, e' olo'yeke ie'pa tò. E' kōs wēke ie'pa tò as kal

kō yuekerakitō wōshkiie* tkèkà iwōkir kī, ese dō ie'pa ulà a iē' alérak e' skéie. Iské e' chklörta'wà, erè se' iyuleke, e' dör yōbiē kē chklörta'wà. ²⁶ Ye' serke Skèköl a wēs yi tur e' aloka ese es, kē dör wēs tunukwak turke ēanas ese es. Ye' kē dör wēs ñippōkwak tō iulà tsiní uyeke ē siwà' kī, kē wà ta' ese es. ²⁷ Ye' e' wöklö'uke darērē, ye' chkà kekeyō kēsik wa as tō iū wēs Skèköl kī ikiane es. E' wekeyō es dō' ye' s'patté tajē Skèkēpa ttè wa, erè ye' wák kē ulà a iské dō.

10

Kē a' minuk íyi diököl dalöie ese wé a

¹ A yamipa, ye' kē kī ikiane tō a' éna ichōwa tō ì bak se' yamipa bak ká iaiaē Moisés kēwō ska' e'pa ta. Ie'pa kōs wēttsē' Skèköl tō mò àr tajē e' wa. Ñies Skèköl diché wa ie'pa kōs baktsà klō wa dayē kiè Dayē Mat, e' shuà kē nune'ka dayē wà. ² E' dör wēs ie'pa wōsunerak mò a ena dayē a es iwà kkachoie tō ie'pa batsulewà Moisés mik. ³ Es ñies chkè mé Skèköl wák tō ie'pa a, e' ē ñé ie'pa ulitane tō. ⁴ Ñies di' mé ie' wák tō ie'pa a, e' ē yé ie'pa ulitane tō. Di' e' dōwēttsaitō ákkuō a. Ákkuō e' tō Cristo wà ché, e' mir ie'pa ta kēkraē ikimukrak. ⁵ Erè ie'pa kibiiepa kē wēr Skèköl wa buaē. E' kuēkī ie'pa kibiiepa durulune, nu atē tkēter ká wa'ñe ká sir poē e' kī.

⁶ E' kōs tka ie'pa ta se' a iwà kkachoie tō kē se' kàne ì sulu kkechök wēs ie'pa tō ikkeyē' es. ⁷ Se' kē kàne íyi diököl dalöiök wēs ie'pa welepa tō idalöiē'

* **9:25** kal kō yöule wōshkiie: E' merke tunukwakpa e' alé esepa a, e' kkecheke ie'pa tō tajē. Wé kī itkēnekà ese wák dalöiērtà' tajē.

es. Ì wamblè' ie'pa tò e' tso' kitule Skèköl yèkkuö k_i. E' tò ichè: “Ie'pa e' tuléw_a chkök di'yök taiè buaè íyi diököl dalöioie. E' ukuök_i t_a ie' kékarak klötök trènu_k ì sulu wamblök taiè e' ttsè'w_okarak buaè.”*
⁸ Kè se' kàne trènu_k w_es ie'pa w_elepa trènerak es, e' nuí k_i ie'pa taiè e'pa durulune k_a etkè a dök_a 23,000. ⁹ Kè se' kàne Cristo wöñatkök ì sulu wa w_es ie'pa w_elepa iwöñatkè' es, e' nuí k_i ie'pa kótulur tkabè wa. ¹⁰ Kè se' kàne kköchök_ka Skèköl wö_a w_es ie'pa w_elepa kköyè'k_a es, e' nuí k_i S'ttökulurwak tò ie'pa kótulur.

¹¹ Íyi ekkè k_os tka s'yamipa bak k_a iaiaè, e'pa t_a iwà kkachöie se' a tò se' kè kàne ì sulu wamblök w_es ie'pa es. E' k_os kiteat Skèköl yèkkuö k_i se' serke ìñe t_a k_a i' erkewatke e' kèwö ska', esepa a ikkachöie tò w_epa tò Skèköl watétts_a, esepa weirdaè inuí k_i.

¹² A' w_elepa e' bikeitsö tò “ye' e' tkéw_a darèrè Jesús mik, kè ye' arpamine ì sulu a.” Ese wakpa kawöt_a senuk erk_i as kè iarmine ì sulu a. ¹³ Se' erkirke ì sulu wamblök, ese k_os tköke sulitane t_a. Èrè Skèköl ttö mok_iè, ie' kè tò se' mepatts_a tò ì sulu tò se' erkiöwè taiè shute kè se' a iwöklör ekkè. Mik se' erkiöwèke ì sulu tò, et_a ie' tò se' a ikkacheraè w_es se' tköshkarmi iulà a as se' a iwöklör.

¹⁴ A yamipa, a' dalèr taiè ye' éna, íyi diököl tso' dalöiè ese k_os yöki a' tköshkar bánet. ¹⁵ A' kabikeitsö buaè, e' kuèk_i ì chekeyö a' a, e' bikeitsö t_a a' isueraè tò mok_iè idir. ¹⁶ Mik se' ñi dapa'uke Cristo kòtew_a e' kèwö tkö'uk, et_a wèstela chèsö Skèköl a' vino yekesö ñita tka' etkè a' e' k_i. Vino ñe' tò ie' pè tène taiè s'tsatkoie e' wà chè. E' wa se' k_os

* **10:7** Éxodo 32.6

tso' batsulewā ie' mik. Ñies pan etō ã blatekesō ñi
 a e' ñekesō ñita. E' tō ie' chkà wà chē. E' wa se' kōs
 tso' batsulewā ie' mik. ¹⁷ Se' dōr tajē, e' kōs tō pan
 etō ã e' ñeke, e' kueki se' kōs dōr wēs wák ekōl ã es.

¹⁸ Ì wēke Israel aleripa tō e' wà bikeitsō. Mik
 ie'pa tō iyiwak jcheke kã' tso' imokã Skëkōl a e' ki,
 etã wēpa tō ese chkà kak kateke, esepa kōs tso' ie'
 dalōiōk ñita. Es ñies a' mi'ke íyi diōkōl dalōio wé a,
 tã chkè meule íyi diōkōl a, ese kak katé a' tō, e' tã a'
 tso' idalōiōk ie'pa tã ñita. ¹⁹ E' wa ye' kē ku' ichök tō
 íyi diōkōl ese ena chkè meule iã ese diché tã'. ²⁰ Au,
 kē idōr es. Ye' tso' ichök tō pē' kē tō Skëkōl dalōiē
 esepa tō iyiwak jcheke mē íyi diōkōl a, ñermata e'
 meule aknamapa a, kē meule Skëkōl ichök e' a. Ye'
 kē ki ikiane tō a' e' tiù aknamapa íyi shuã yēs. ²¹ A'
 kē a Skëkēpa Jesús tka' ena aknamapa tka' e' wà
 yanuk ñita. A' kē a Skëkēpa chkè ena aknamapa
 chkè katanuk ñita. ²² Iwésō es, e' tã s'tso' Skëkēpa
 tsiriuk aš isibirka s'ki. Ie' uluneka s'ki, e' tã ¿wēs e'
 dalē'ttsērmi siã?

Ì kōs ú Skëkōl ã kikoka

²³ A' wēlepa tō icheke tō “se' wã kawō tso', ì kōs
 kiane se' ki wē, ese wōie.” E' yēne erē kē ì ulitane e'
 dōr buaē se' a wē. Ì kōs kiane se' ki wē, e' wēmisō,
 erē kē ì ulitane a s'yamipa er diché iēnuk. ²⁴ Se'
 kē kàne tkinuk se' wák ã ki. Ñies s'kawōtã tkinuk
 s'malepa ki.

²⁵⁻²⁶ Skëkōl yēkkuō tō ichè: “Ká i' ena íyi kōs tso'
 iki, e' dōr Skëkōl icha.”† E' kueki iyiwak chkà
 watorke iwé a, ese kōs katēmiso. Kē iwà chakar tō
 imeule íyi diōkōl a ò au aš s'er kē tō s'kkatō iki.

† 10:25-26 Salmo 24.1

27 Yi kē erblōtā' Jesús mik, ese eköl tō a' wēle kié chkök ie' tã, tã a' shkak, e' tã a' yú. Ì kōs wà a' dēne e' katō bēre kē ichakar aš a' er kē tō a' kkatō iki. 28 Erē o'ka tō a' a' iché: “Iyiwak chkà se meule íyi diököl a”, e' tã kē ikatar ie' dalërmik, ñies erbikè dalërmik. 29 Ye' tso' ie' erbikè chök, ye' kē ku' a' erbikè chök.

Ye' a' kawō tã' iyiwak chkà ulitane katök, ¿wes e' kē katepayō, imène sulu o'ka kī e' ě kuēki? 30 Ì kateke ye' tō, ese kī ye' tō wēstela cheke Skëköl a, e' tã ¿wes e' sulurmi o'ka yōki? ¿Wes e' kī ie' tō ye' chëmi suluë?

31 E' kuēki ì kōs yekesö, ñekesö, ñies ì kōs wēkesö, e' ùsö aš Skëköl kīkarka. 32 A' senú wōsh wa aš kē yi wöklör a' ukuömik. Judiowak idir ö kē idör judiowak ö wēpa dör Skëköl icha ese idir, ese kōs kē wöklö'war. 33 A' senú wes ye' serke es. Ye' wák e' ché senuk kekraë aš e' wër buaë sulitane wa. Ye' kē tkirku' ye' wák kī. Ye' tkirke sulitane kī ie'pa kīmoie aš itsatkërdak.

11

1 A' senú wes ye' serke es. Ye' serke wes Cristo ser es.

Wes alakölpa kawōtã e' uk mik se' ñi dapa'uke eta

2 Kekraë a' er arke ye' ska'. Ñies ì kōs wa ye' tō a' wöblaq', e' wēkeia a' tō. E' kuēki ye' tso' a' kīkōkka. 3 Erē ye' kī ikiane tō a' wã ijcher tō Cristo dör wēpa dör ie' icha esepa kōs wökir. Ñies wëm dör alaköl wökir. Ñies Skëköl dör Cristo wökir. 4 Mik a' ñi dapa'uke ttök Skëköl tã, eta a' wēpa wēlepa ttöke ie' tã ö ilè chekerakitö ie' ttekölle tã iwökir pabakekewaitö, e' tã e' wa yi dör iwökir e' dalösewewekewaitö. 5 E' skéie kē dör es alakölpa a.

Ie'pa ttöke Skëköl ta ö ilè chekerakitö ie' ttekölie, kë wökir pabakulewa, e' ta e' wa ie'pa tö yi dör iwökir e' dalösewewa. Ie'pa dör wes alakölpä tsà tö dabebe esepa es. ⁶ Alaköl wele kë éna iwökir pabakakwa, e' ta ese mú tö itsà tée wes wëm es. Erë e' dör jaë taië ie' a. E' kueki buaë idir ie' a tö iwökir pabaköwa. ⁷⁻⁹ Skëköl tö wëm yö' wes ie' wák es, e' kueki wes ie' dör e' wërke wëm ki. E' kueki wëpa kë kàne iwökir pabakökwä mik ittöke ie' ta e' dalewa. Erë alaköl dë'ka wëm wa, e' kë dör tö wëm dë'ka alaköl wa. Ñies alaköl yöne wëm kueki ikimoie, e' kë dör tö wëm yöne alaköl kueki. E' kueki wes wëm dör e' wërke alaköl ki. ¹⁰ E' kueki alakölpä ké e' wà kkachök iwökir pabakëwa wa. Ñies ie'pa ké e' uk Skëköl biyöchökwakpa kueki. ¹¹ Erë alakölpä ena wëpa batsulewa Skëképa mik esepa kë meneat ulawa ulawa ñi yöki. E' skéie imeneat ñi kïmuk ñi dalöiök. ¹² Mokï tö alaköl tsá dë'ka wëm tsá wa. Erë ñies e' ukuöki ta wëpa ulitane kurke alaköl wa. Erë se' kos ena íyi kos, e' dë'ka Skëköl wa.

¹³ A' wakpa tö ibikeitsö. ¿Buaë idir tö alakölpä ttöke Skëköl ta wökir kë pabakule? ¹⁴ Sulitane wa ijcher tö iwake' meneatbak tö wëm tsà batsi, e' dör jaë. ¹⁵ Erë alaköl tsà batsi, e' mène ie' a iwökir pabakoie, e' kueki e' mène buaë ie' ki ikikoka. ¹⁶ Yile kë wa ye' sini'kune, e' ta ese éna íanú tö se' dör Skëköl icha erule erule ñi dapa'uke ká wa'ñe, e'pa kos wöblar tö alakölpä ttöke Skëköl ta wökir pabakulewa.

Wes se' ké Skëképa kötëwa e' kéwö tkö'uk

¹⁷ Ì cheke ye' tö a' a' i' ta, e' kë ki ye' a' a' peñanuk. Mik a' ñi dapa'uke, etä e' wà dettsä suluë ichök ì

buaë tsata. ¹⁸ Keweie yö ichè tö ye' wä ibiyö jcher tö mik a' ñi dapa'uke, eta a' ñi blabatsélor. Wele ta ye' iklö'wé tö e' dör moki. ¹⁹ Moki e' dör buaë tö a' ñi blabatsö as iwërwa a' shua tö a' wépa wër moki Skököl wa buaë. ²⁰⁻²¹ Mik a' ñi dapa'uke Sköképa kötewa e' kéwö tkö'woie chke wa di'yè wa, eta a' wákpa tö a' chke ñéwa ké wa iyamipa ké wa i ta' esepa bikeitse. Bataie ta a' welepa ate ké chkaule welepa e' ttéka taië blo' wa. E' wa i ché a' tö tö ikéwö tkö'weke a' tö e' dalösewéwa a' tö. ²² Wësua a' ké u ta' chkoie di'yoie. Wësua se' dör Skököl icha e'pa dalösewekewa a' tö. Wësua a' éna s'yamipa dör siarë, esepa jaëwakkä. ¿Ì chëmiyö a' a iyi ekkë kueki? ¿A' ki ikiane tö ye' tö a' peñë iki? Au, ye' ké tö iwepa.

²³ Sköképa Jesús tté meneat ye' a paka'neyö a' a, e' dör i' es: Nañewe kam ie' merittsa, e' yöki ie' tö pan klö'wé. ²⁴ E' ki wéstela chéitö Skököl a. E' ukuöki ta iblatéitö ta iché: “Pan i' dör ye' chkà merdattsa a' tsatkoie e'. I' ú kekraë as a' er arne ye' ska.” ²⁵ Es ñies mik ie'pa chké one ta tka' a vino tkër, e' klö'wéitö ta iché: “Vino i' dör ye' pé. Ye' tterawa e' pé tërdaë, e' wa ttè pa'alí me' Skököl tö, e' wà de. Bitökicha a' tö iyeke, eta a' er anú ye' ska.” ²⁶ Es bitökicha a' tö pan ñe' ñé ena vino ñe' yé, e' wa a' tso' ichök tö ie' kötewa se' skéie. Es a' tö ichè michoë dö mik ie' datkene eta.

²⁷ E' kueki yi isie tö pan ñe' ñé ena vino ñe' yé, erë ké iserku' wes kawö tkö'weke ñe' wà kiane chë es, e' ta esepa tso' Sköképa chkà ena ipé dalöseukwa. ²⁸⁻²⁹ Iñésö ena iyésö, erë s'yamipa malepa dör wes wák eköl ë es se' ta Sköképa batamik, esepa dalösewéwasö, e' ta Skököl wö kiekësö e' ki. E'

kuək̄i se' k̄os eköl eköl kawöt̄a e' sauk̄ kewe tö is s'tso', e' ukuök̄i ta pan ñú ena vino yõ. ³⁰ Erë a' k̄e ku' iwà dalöiök̄ es. E' kuək̄i a' tajë kirirke ianewa alabëbë, ñies a' wëlepa duölur. ³¹ Se' e' sué buaë, e'ma Skëkëpa k̄e tö se' shulepa. ³² Erë ie' tö se' shuleke, e' ta e' dör se' kimoie as se' k̄e kichatër aishkuö ta wëpa k̄e tö ie' dalöieta' esepa ta ñita. ³³ A yamipa, mik a' ñi dapa'uke chkök̄ ñita Skëkëpa kötewa e' këwö tkö'woie, eta a' ñi panú. ³⁴ A' wëpa dué bli wa, e' ta esepa chköbitu iwák u a as a' k̄e tö Skëköl wö kiö e' ki a' ñi dapa'uke chkök̄ ñita e' wa. Íyi malè kianeia shulè, ese shulekeyö mik ye' dene a' ska' eta.

12

Ì merke Wiköl Batse'r wa e' pake

¹ A yamipa, i' ta ye' tö ì merke Wiköl Batse'r wa se' a e' ttè pakeke a' a. Ye' ki ikiane tö a' éna ttè e' wà ar buaë. ² A' wa ijcher buaë tö kenet ta kam a' tö Skëköl dalöiö, e' yöki a' bak e' muktsa wëttsè wes alè iyi diököl k̄e ttö ta', ese dalöiök̄. ³ E' kuək̄i i' ñe ta ye' ki ikiane tö a' wa ijcher tö wëpa ttöke Skëköl Wiköl wa, esepa k̄e tö ichepa: “¡Jesús mú kichatër!” E' sù wëpa k̄e ttök̄i' Wiköl Batse'r wa, esepa k̄e tö ichepa moki: “¡Jesús dör sulitane Këkö!”

⁴ Ì mène se' a ñi kimoie ese dör ku'a'ki ku'a'ki, erë e' wì dör Skëköl Wiköl eköl è. ⁵ E' sù kanè tso' se' wa s'kimoie ese dör ku'a'ki ku'a'ki, erë e' wì dör Skëkëpa Jesús eköl è. ⁶ E' sù ì wëkesö ese wà dökettsa ku'a'ki ku'a'ki, erë e' wì dör Skëköl eköl è, e' tö iwakaneweke se' a as iwà döttsa wes ie' ki ikiane es. ⁷ Se' k̄os eköl eköl a imène Skëköl Wiköl

wa s'malepa kimoie. ⁸ Welepa a imerke Skëköl Wiköl wa Skëköl siwé iskië e' pakoie. Welepa skà a Wiköl e' ë wa imerke ttè blëule ese wà pakoie. ⁹ Welepa skà a imerke Wiköl e' ë wa erbloie Skëköl mik bua'ie. Welepa skà a imerke Wiköl e' ë wa s'duöke ese bua'wone. ¹⁰ Welepa skà a imerke ì kē or yi a ese woie. Welepa skà a imerke ttoie Skëköl ttekölie. Welepa skà a imerke isuöie tö yile kapaköke ese dör Skëköl ttè moki ö au. Welepa skà a imerke ttoie ttö kua'ki kua'ki wa. Welepa skà a imerke wépa ttöke ttö kua'ki kua'ki wa, ese wà pakone. ¹¹ Erë ekkë kos dör Skëköl Wiköl eköl ë e' kanè. Ie' tö imeke se' kos a eköl eköl wes ie' ki ikiane es. ¹²⁻¹³ Se' dör Cristo icha e'pa dör wes wák eköl ë es. Se' ulà ta', klö ta' ena se' yese skà tso' tajë, erë e' kos wöiëulewà etkëme. Es ñies se' dör kua'ki kua'ki. Se' welepa dör judiowak, se' welepa skà kē dör judiowak, se' welepa klöulewà kanè mésoie, se' welepa skà kē dör es. Erë se' kos iënewà Skëköl Wiköl a, e' ë a se' kos tso'. E' wa se' de wes wák eköl ë es Cristo ta' ñita.

¹⁴ S'chkà kē dör etkëme, iyese tso' tajë kua'ki kua'ki. ¹⁵ Ichösö tö s'klö mú tö ichè: “Ye' kē dör ulà, e' kueki ye' kē ku' chkà mik.” Ie' tö ichèmi es, erë ie' tso' chkà mik. ¹⁶ S'kukuöña mú tö ichè: “Ye' kē dör wöbla, e' kueki ye' kē ku' chkà mik.” Ie' tö ichèmi es, erë ie' tso' chkà mik. ¹⁷ S'chkà kos e' mú dör wöbla ë, e'ma ¿wes ì ttsëmisö? S'chkà kos e' mú dör kukuöña ë, e'ma ¿ì wa íyi alar ttsëmisö? ¹⁸ Erë Skëköl kē wà se' chkà yöne es. Ie' tö ì kos tso' s'chkà mik, e' méat wé ie' ki ikiane mèat eë as ikaneblö buaë ñita. ¹⁹ Es s'chkà ulitane mú dör wöbla ë ö kukuöña ë, e'ma s'chkà kē dör moki. ²⁰ Erë kē idör

es. S'yese tso' tajë.

²¹ E' kueki s'wöbla kë a iyënuκ s'ulà a: “Be' kë dör ìie bua' ye' a.” Es ñies s'wökir kë a iyënuκ s'klö a: “Be' kë dör ìie bua' ye' a.” ²² E' skéie, s'chkà wésele bikeitsekesö tō kë iā ì or buaë, e' kë tã' etã kë se' serpa. ²³ S'chkà wésele kī se' jaërke, kë kkayër tã', ese paiekesö buaë datsi' wa kkö'neke buaë. ²⁴ Erë s'chkà wésele kë kī se' jaërku', e' kë paieku'sö datsi' wa. S'chkà wésele bikeitsekesö tō kë idör buaë chökle, ese kkö'nekesö bua'ie. Es Skököl tō s'chkà tulu'wã. ²⁵ Ie' tō iwé es as s'chkà kë ñi blabatsö e' skéie ñni kkö'nurak buaë ñikkëë. ²⁶ Se' yese alè dalëne s'mik, e' tã s'chkà kos e' tō ittse. Ñies se' yese alè peñarke buaë, e' tã s'chkà kos e' ttsë'ne buaë.

²⁷ A' kos eköl eköl tso' batsulewã Cristo mik wës wák eköl ë es. ²⁸ Se' dör Skëkëpa Jesús icha e'pa shuã Skököl tō se' tkë'ka kanè kuã'kī kuã'kī uk. Kewe ie' tō Jesús ttekölpa tsá, e'pa tkë'ka. E' ukuökī tã ittekölpa malepa tkëneka. E' ukuökī tã s'wöbla'ukwakpa ittè wa esepa tkëneka. E' ukuökī tã ì kë or yi a ese ukwakpa tkëneka, ñies s'duöke ese bua'ukwakpa ena s'kimukwakpa ena s'wëttsukwakpa esepa tkëneka. Ñies wépa ttöke ttö kuã'kī kuã'kī wa, esepa tkëneka. ²⁹ Se' ulitane kë dör Jesús ttekölpa tsá. Se' ulitane kë dör Skököl ttekölpa. Se' ulitane kë dör s'wöbla'ukwakpa. Se' ulitane kë dör ì kë or yi a ese ukwakpa. ³⁰ Se' ulitane kë dör s'duöke ese bua'ukwakpa. Se' ulitane kë ttöpa ttö kuã'kī kuã'kī wa. Ì chekerakitö ttö kuã'kī kuã'kī wa, ese wà kë pakanukne se' ulitane a. ³¹ Erë ì merke se' a Wiköl Batse'r wa, e' bua'ie yulö a' dör poë.

Se' ñi dalëritsö e' dör ñala bua'ie
 Erë ñala bua'ie shute, e' kkachekeyö a' a' ta.

13

¹ S'ttö kua'ki kua'ki dö Skëköl biyöchökwakpa ttö e' kös mú yër ye' a, erë s'malepa kë dalër ye' éna, e' ta ye' dör wes tabechka ppésö ese blar es ö wes panakkuö ppésö ese blar es kë wà ta'. ² Ye' mú ttö Skëköl ttekölie, ñies ie' siwé blëule e' kös mú ar ye' éna ñies íyi kös mú jcher ye' wà ñies ye' mú erblö Skëköl mik tajë dö kabata skéu ekkë, erë s'malepa kë dalër ye' éna, e' ta ye' kë dör ì. ³ Ì kös tso' ye' wà e' mú mëttsayö s'siarëpa a, ñies ye' wák mú e' müttsa we'ikè siarë Skëköl ttè kueki e' ttsoka*, erë s'malepa kë dalër ye' éna, e' ta e' kë dör ìie bua' ye' a.

⁴ Se' ñi dalëritsöke, e' ta ì kös dalë'ttsekösö bërë, ñies se' er buaë chöke s'malepa a. Se' ñi dalëritsöke, e' ta kë se' ukyërta' ñi ki, kë se' e' ttsötä'ka s'malepa ki, kë se' e' bikeitsötä'ka tö se' dör pë' tajë. ⁵ Se' ñi dalëritsöke, e' ta kë s'malepa suèsö er sulu wa, kë se' er mutä'wä se' wák ë ki, kë se' ulurta'ka bet, ì sulu wamblërke se' ta, e' ta ese nuí olo'yekesö. ⁶ Se' ñi dalëritsöke, e' ta ì sulu wamblërke ese kë tö se' ttsë'wëpa buaë. E' skéie mik s'malepa serke wes ttè mokì tö ichè es, e' ta ese je' tö se' ttsë'wëke buaë. ⁷ Se' ñi dalëritsöke, e' ta ì kös dalë'ttsekösö, se' erblö michöë Skëköl mik, ì buaë yë' Skëköl tö se' a ese kös wà panekesö kröröë, ì kös wöklö'wëkesö.

⁸ Se' ñi dalëritsöke e' kë erta'wa. Ì ñe ta imerke ttoie Skëköl ttekölie, erë aishkuö ta e' kë merpaia

* **13:3** ye' wák mú e' müttsa we'ikè siarë: Yëkküö këchke wële tö ichè: ye' mú e' müttsa ña'wëwa

es. I'ñe ta imerke ttoie ttõ kuä'kí kuä'kí wa, erë aishkuö ta e' kě ku'ia. I'ñe ta imerke íyi blëule ese jchenoie Wiköl Batse'r wa, erë aishkuö ta e' erdawa. ⁹ E' wà dör tö ì mène se' a jchenoie i'ñe ta ese kě dör Skëköl íyi wa'ñe, e' dör ikakla ě. Ñies ì chekesö Skëköl ttekölie, ese kě dör seraa. ¹⁰ Ese kôs erdawa mik ì dör ibua'ie e' de seraa eta.

¹¹ E' dör i' es: Mik ye' ià alala, eta ye' ttöke wës alala es, ye' erbiköke wës alala es, íyi suekeyö wës alala es. Erë mik ye' kibineone, eta ye' kě dör alala, e' kuëki ye' kě seriä wës alala es. ¹² I'ñe ta se' wä Skëköl jcher wës íyi olo suèsö wösuo nula wa es. Erë aishkuö ta isuerasö ñì wöshaë. I'ñe ta ie' kak jcher ye' wä, erë aishkuö ta ijcherdawa ye' wä buaë wës ie' wä ye' jcher buaë es.

¹³ I'ñe ta se' erblöke Skëköl mik. Ñies ì yë'atbakitö, ese wà panekesö kröröë. Ñies se' ñì dalëritsöke. Íyi mañat ekkë wawekesö i'ñe ta, erë ibua'ie dör se' ñì dalëritsö.

14

Imène ttoie ttõ kuä'kí kuä'kí wa, e' pakè

¹ A' e' chö ñì dalëritsök buaë. Ñies ì merke se' a Wiköl Batse'r wa ñì kimoie ese yuló poë. Erë ttök Skëköl ttekölie e' yuló bua'ie imalepa tsata. ² E' wà dör tö yi a imène ttoie ttõ kuä'kí wa ese kě ttöku' imalepa ta, ittöke Skëköl ě ta. Kě yi skà éna ittöke e' anuk. Erë ttè blëulewä ese chekeitö Skëköl Wiköl wa. ³ Erë yi a imène ttoie Skëköl ttekölie, ese ttöke imalepa ta ie'pa er diché kí ioie, ie'pa pattoie ena ie'pa er pabloie. ⁴ Yi ttöke ttõ kuä'kí wa Wiköl Batse'r wa, ese tö iwák ě er diché kí ieke. Erë yi ttöke Skëköl ttekölie, ese tö Skëképa Jesús icha

malepa er diché kí ieke. ⁵ Ye' kí ikiane tō a' ulitane mú a imer ttoie ttō kua'kí kua'kí wa. Erē a' mú ttō Skëköl ttekölpaie, e' dör ibua'ie ttök ttō kua'kí kua'kí wa ese tsata. Erē a' ttöke ttō kua'kí kua'kí wa ta yile tō iwà pakēne imalepa a as ie'pa er diché kí iēr, e' ta e' dör buaē wēs yi ttöke Skëköl ttekölie ese es.

⁶ A yamipa, e' wà pakekeyö a' a i' es. Ichösö tō ye' de, e' ttöke a' ta ttō kua'kí wa, e' ta ¿e' tō a' kimèmi? Au, e' kë dör iie bua'. Erē ilè kkayēne ye' a ese chéneyö a' a ö ilè jcher ye' wa ese pakéneyö ö ilè chéyö Skëköl ttekölie ö a' wöbla'wéyö ttè wésele wa ese kos chéyö a' wákpa ttō wa, e' ta e' je' tō a' kimèmi buaē. ⁷ E' dör wēs ma'ma tso' blarta' pulē sù ö ma'ma kicha ta' sù ese blar es. Kë iblane wēs ikawōta bla'wē es, e' ta ¿i se' a ichök tō i bla'wekerakitö? ⁸ Nies duk bla'weke ñippökwakpa kioie ñippök ibolökpa ta, e' kë blane wēs ibla'weke es, e' ta ñippökwakpa kë bitúpa ñippök. ⁹ E' sù a' ta itköke. A' ttöke ttō kua'kí kua'kí wa, e' ta ¿wēs e' wà armi yi éna? A' ttöke é, wēs yi ttō ekörla ese es. ¹⁰ S'ttō dakliliē, e' tso' taiē ká i' a, ese kos wà ane iwákpa éna. ¹¹ Erē wele ttöke iwákpa ttō wa, kë wà ane ye' éna, e' ttséyö, e' ta ie' dör ká kua'kí wak ye' a, ñies ye' dör ká kua'kí wak ie' a. ¹² Ì meke Skëköl tō se' a iWiköl wa, ese kos yuleke a' tō poē. E' kuekí yö ichè a' a, e' wése tō se' malepa dör Skëképa icha e'pa er diché kí ieke, ese kos yulö bua'iewa.

¹³ E' kuekí yi ttöke ttō kua'kí wa ese wák tō ikiö Skëköl a as imùitö ie' a iwà pakone imalepa a. ¹⁴ Ichösö tō ye' tso' ttök Skëköl ta ttō kua'kí wa, e' ta mokí ye' tso' ttök ie' ta, erē iwà kë ane ye' wák éna. ¹⁵ ¿Wēs ye' iwèmi? Ye' iweke i' es: ye' ttöke Skëköl

ta ttō kuā'kī wa, ñies ye' ttōke ie' ta ttō ane ye' éna ese wa. E' sù ye' ttsōke ie' kíkokaie ttō kuā'kī wa, erē ñies ye' ttsōke ttō ane ye' éna ese wa. ¹⁶ Ichösö tō a' wele tso' wěstela chök Skëköl a' ttō kuā'kī wa a' malepa kukua, erē iwà kě ane a' éna, e' ta ¿wes a' ichèmi, “Es e' idir?” ¹⁷ Moki ie' tō wěstela ché buaë Skëköl a, erē e' kě wa a' er diché kī iène. ¹⁸ Ye' ttōke ttō kuā'kī wa taië a' tsata, e' kī ye' tō wěstela cheke Skëköl a. ¹⁹ Erē mik se' ñi dapa'uke, eta ee ye' a ta ye' kapaköke ttè böt mañat wà ane se' éna ese wa, e' dör buaë ye' kapaköke ttè taië ttō kuā'kī wa dōka 10.000 kě ane yi éna e' skéie.

²⁰ A yamipa, kě a' kabikeitsōkia wes ala'rla es. A' kabikeitsō wes s'kibinetke es. Erē buaë idir tō sene sulu yōkī a' kabikeitsō wes ala'rla es. ²¹ Skëköl tō ichè iyëkkuō kī i' es: “Erē ye' ttōraë ká i' wakpa ta s'ttō kuā'kī kuā'kī wa ena ká kuā'kī kuā'kī wakpa wa, erē ie'pa kě tō ye' ttō iutepa.” ²² E' wa isuésö tō s'ttōke ttō kuā'kī wa e' dör ilè kkachoie wépa kě erblōtā' Jesús mik esepa a, kě idör se' erblō Jesús mik esepa a. Erē se' ttōke Skëköl ttekölie e' je' dör se' erblō ie' mik esepa a. ²³ E' wà dör i' es: A' ñi dapa'uke e' kos tso' ttök ttō kuā'kī kuā'kī kě ane yi éna ese wa, e' wōshā pè' kě yöne Jesús ttè wa kě erblōtā' ie' mik, esepa dewa a' shuā, e' ta ie'pa tō ibikeitseraë tō a' dör aljie. ²⁴ Erē e' skéie a' ulitane ttōke Skëköl ttekölie wà ane sulitane éna ta pè' kě erblōtā' Jesús mik kě yöne ie' ttè wa esepa dewa, e' ta ie'pa éna iardaë tō nuì tso' ie'pa kī ta ie'pa e' shulōraë. ²⁵ Ì tso' blëule ie'pa er a, ese yëneka sulitane kukua ta ie'pa e' tköralur kuchë kī Skëköl dalöioie ta icheraërakitö, “Moki Skëköl tso' a' ta.”

A' ñi dapa'ú bërë kě chiliwarka

²⁶ A yamipa, ttè ikkè kōs bata dōr i' es: Mik a' ñi dapa'uke, eṭa a' ulitane wā ilè bitūmi ekōl ekōl s'malepa er diché ioie. A' wele wā Salmo bitūmi ttsoie. A' wele skà wā ttè tso' s'wōbla'woie. A' wele skà wā ttè kkaché Skēkōl tō ese tso' chē. A' wele wā ilè skà tso' chē ttō kuā'kī wa. A' wele wā i yēne ttō kuā'kī wa, e' wà pakè tso'ne. E' kōs ú ñi er diché ioie. ²⁷ A' wēpa ttōke ttō kuā'kī kuā'kī wa, e' ṭa buaē idir tō bōl ē ttō, isalema mañal, erē e' dōr wē'. Ñies esepa kawōṭa ttōk ekōl ekōl. Ñies i chekerakitō e' wà pakōkne yile kawōṭa. ²⁸ Erē kě yi ku' iwà pakōkne, e' ṭa ie'pa kawōṭa siwa'blōkwā. As ie'pa ttō Skēkōl ṭa ttō kuā'kī wa bānet ekōrla. ²⁹ Es ñies wēpa a imène ttoie Skēkōl ttekōlie, esepa ttō bōl ō mañal, e' ukuōkī ṭa a' malepa tō iwà bikeitsō isuoie tō moki idir ō au. ³⁰ Erē a' wele ttōke Skēkōl ttekōlie, e' dalewa a' wele skà tkēr ee, ese a' Skēkōl tō ittè é ñies, e' ṭa wé tso' ttōk ese siwa'blō as iēkōl tō icha chō. ³¹ Es a' ulitane ttōmi Skēkōl ttekōlie ekōl ekōl as a' ulitane wōblar ena a' ulitane a' diché kī iēr. ³²⁻³³ Skēkōl dōr sene bërë mukwak e' kě chilirta'ka. E' kuēkī ie' kī ikiane tō se' ñi dapa'ù bërë, kě chilirta'ka wēs s'batse'rpa erule erule ñi dapa'uke ká wa'ñe es. E' kuēkī wēpa a imène ttoie Skēkōl ttekōlpaie, esepa a' e' wōklōrmi as ittō ekōl ekōl.

³⁴ Mik a' ñi dapa'uke, eṭa alakōlpa kōs ké siwa'blōkwā. Ie'pa kě kàne ttōk, e' skéie ie'pa ké ittōk bërë wēs Skēkōl ttè dalōiēno tō ichē es. ³⁵ Ie'pa ttōke mik a' ñi dapa'uke, e' dalewa e' dōr jaē. E' kuēkī ie'pa éna ilè chakak, e' ṭa as ichakōrakitō iwēm a' iu a'.

³⁶ ¿Ima a' ibikeitsè? ¿Skëköl ttè de a' batamik? ¿A' ã ulà a' ide? Au. ¡A' e' kité! ³⁷ Yi e' bikeitsö tö ie' dör Skëköl tteköl ö Wiköl Batse'r tö ie' ké ichök, e' ta ese kawötä ichök tö ì shteke ye' tö a' a' e' dör ì uk se' patkè' Skëkëpa Jesús tö e'. ³⁸ Erë yi tö ttè i' watéttsa, ese watërdattsa.

³⁹ A yamipa, es ye' tö a' a' ichè tö ttök Skëköl ttekölíe, e' yulö poë. Ñies wëpa ttöke ttö kua'kí wa, esepa kë wöklö'war. ⁴⁰ Erë íyi kos ese ú a' tö buaë yësyësë, kë chiliwarka.

15

Cristo shkënekane, e' pakè

¹ A yamipa, Jesús ttè buaë paka' ye' tö a' a, e' skà pakekeneyö a' a' i' ta as e' ska' a' er döne. Ttè ñe' klö'bak a' tö, e' a' a' tso' tkëulewä darërëë. ² A' e' tkëwä michoë ttè buaë ñe' a' yësyësë wës ye' tö a' a' iwà paka' es, e' ta e' wa a' tsatkëne. Kë idör es, e' ta è ichök a' erblé imik.

³ Ttè meneat ye' a, e' è paka'neyö a' a. E' bua'ie dör i' es: Cristo kötëwä se' nuì kí wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kí es. ⁴ Ñies ie' wötënewä pö a, e' kí ká de mañat, etä ishkenekane wës itso' kitule Skëköl yëkkuö kí es. ⁵ Ñies ie' kkaché Cefas a. E' ukuökí ta ie' kkaché ittekölpa tsá dabom eyök kí böl (12), e'pa a. ⁶ E' ukuökí ta ie' kkaché s'yamipa dökä cien skeyök (500) kítä, e'pa a mik iñi dapa'wé ek tsiní ãme etä. Ie'pa ekkëpa welepa blërulunetke, erë ikibiiepa dobyërkeia. ⁷ E' ukuökí ta ie' e' kkaché Santiago a. E' ukuökí ta ie' e' kkaché ittekölpa kos a.

⁸ Bata ekkë ta ie' e' kkaché ye' a. Ye' dör ittekölpa tsá e'pa yulë, erë ñies ie' e' kkaché ye' a. ⁹ Skëköl

icha, e'pa we'ikök ye' bak. E' kuëki ye' dör ittekölpa malepa dikia diöshet. Ye' kiök ie'pa eköl, e' kë dör ye' siarla e' a. ¹⁰ Erë Skëköl er buaë ché ye' a, e' kuëki ye' dör ie'pa eköl. Ie' er buaë ché ye' a e' kë dör éme. E' wakanewéyö tajë ie'pa malepa tsata. Ñermata kë dör tö ye' wák tö iwakanewé. Iwakanewéyö Skëköl er buaë chö ye' a e' batamik. ¹¹ Erë Jesús tté buaë, e' dör etkëme, e' paka' sa' tö a' a, e' mik a' erblé. Ye' tö ipakè ö ie'pa tö ipakè, e' kë dë' wes.

Se' duulewá shkerdakane

¹² Sa' tö ipakeke tö Cristo kötewá, e' shkenekane. Erë a' wélepa tö icheke tö s'duulewá kë shkerta'kane. ¿Wes e' chëmi ie'pa tö? ¹³ S'duulewá kë shkerta'kane, e'ma Cristo kë shkenekane. ¹⁴ Ie' kë shkenúpakane, e'ma é ye' tö ie' tté buaë pakeke. Ñies é a' erblöke ie' mik. ¹⁵ Sa' tö ipakeke tö Skëköl tö ie' shkeo'kane, erë s'duulewá kë shkerta'kane, e'ma ie' kë shkenekane. E' mú dör es, e'ma tté pakeke sa' tö Skëköl ttö wa e' dör kache. ¹⁶ S'duulewá kë shkerta'kane, e'ma Cristo kë shkenekane. ¹⁷ Ie' kë shkenúpakane, e'ma é a' erblöke ie' mik. Se' tso'ia se' nuì ulà a. ¹⁸ Ñies e' mú dör es, e'ma wépa erblè' ie' mik blërulune, esepa tso'tke weinuk. ¹⁹ Se' tö Cristo paneke, e' kë wà tköpa aishkuö ta, e'ma se' dör siarè chökle s'malepa dikia.

²⁰ ¡Erë moki Cristo shkenekane! Ie' dör se' shkerkane e'pa tsá, e' kuëki se' wá ijcher tö ñies se' shkerdakane. ²¹ E' wà dör i' es: Wëm eköl wa s'duöwá e' ali'ka sulitane ki. E' sù wëm skà eköl wa s'duulewá shkerdakane. ²² Sulitane dë'ka

Adán wa, e' kuëki sulitane wömenettsa duökwa wes ie' es. Erë se' batsulewä Cristo mik e'pa kos shkerdakane wes ie' shkenekane es. ²³ Erë e' kos mir wes ikawöta minuk es. Cristo shkenekane kewe. E' itöki mikidene, eta se' dör ie' icha, e'pa kos shkerdakane. ²⁴ Eta ká i' erdawa. E' kewö ska' ta Cristo e' alöraká íyi wökir, íyi wák, íyi kéköl wä diché ta' ese kos ki. I kos blu'ie ie' tso' e' merattsaitö Skéköl dör S'yé e' ulà a. ²⁵ Erë i'ñe ta' ie' tso'ia íyi kos wëttsuk blu'ie dö mik ibolökpa kos menewä ie' klö dikia eta. ²⁶ Ie' bolök bata, e' dör s'duöwä, e' ki ie' e' alöraká bataie. ²⁷ E' dör wes itso' kitule Skéköl yëkküö ki es, e' tö ichè: “Íyi ulitane menewä ie' klö dikia.” Erë se' éna iane tö mik iyène “íyi ulitane” eta Skéköl kë ku' e' shua, ie' wák tö i' kos mérö Cristo klö dikia e' kuëki. ²⁸ Erë mik íyi ulitane mérötke Skéköl tö Cristo dör ilà e' klö dikia, eta ñies Cristo e' murattsä iyé ulà a as íyi ulitané dö ie' dikia.

²⁹ S'duulewä kë shkerta'kane, e'ma wépa wösune s'duulewä skéie* çïök e' wëkerakitö? S'duulewä kë shkerta'kane, e'ma çïök ie'pa wösune esepa skéie? ³⁰ S'duulewä kë shkerta'kane, e'ma çïök se' e' mùmi weinuk këkraë ttè e' pakök? ³¹ A yamipa, ká bit ta' ye' ki idalö me'rie ttsësua ye' ttëmiwä yile tö. E' dör mokí wes a' tso' batsulewä Skékëpa Cristo Jesús mik, e' tö ye' ttsë'wëke buaë e' dör mokí es. ³² Íe Éfeso ye' bolökpa tso' ñippök ye' ta' wes iyiwak sulusi es. Kë se' shkerta'kane, e'ma çïök e' dalè'ttsekeyö? E' kë dör ñie bua' ye' a. Mokí tö s'duulewä kë shkerta'kane, e'ma iüsö wes

* **15:29** s'wösune s'duulewä skéie: E' dör i' uk ie'pa wëlepa wöblar es. Kë iyène Skéköl wä tö iü es.

wēlepa tō icheke es. E' dör i' es: “Bulepa s'duöralur, e' kuēki j'ñe se' chkō, se' di'yō buaē kaneē.”

³³ Kē a' e' muktsa e' kitō'uk es. E' dör wēs yile tō iyē' es, e' dör i' es. “S'yamipa e' wamblō sulu esepa tō s'ser yēsyesē esepa sulu'wēkewa.” ³⁴ A' erbikōne buaē yēsyesē. Ì sulu kē wamblaria a' tō. A' wēlepa kē bātse Skēköl mik yēs. E' chéyō a' a' jaēwōka.

Se' duulewā shkerdakane ¿is e' chkà dör?

³⁵ Isalema a' wēlepa tō ichakēmi: “Se' duowa, ¿wēs e' shkermikane? ¿Is e' chkà dör?” ³⁶ j' chaké a' tō wēs kē s'kabikeitsō ese ì chaké es! Iyiwō tkēsō, e' kē dē'kane, ikuala deka tā iwō dalola nunéwa. ³⁷ Mik se' tō trigo wō tkéwa, etā kē se' wā itkēne kuáie. Se' tō iwō dalola tké. ³⁸ E' ukuōki tā ikua deka wēs Skēköl ime'atbak es. E' sù iyiwō ulitane dōrakā iwakmik iwakmik wēs imeneat es.

³⁹ S'ditsō ena iyiwak klōka ena dù ena nima e' wák dör kuā'ki kuā'ki ñies ichkà dör kuā'ki kuā'ki. ⁴⁰ Ñies ì meneat ká jai a' ena ì meneat ká i' a' e' dör kuā'ki kuā'ki. E' kōs dör buaala, erē iwēr kuā'ki kuā'ki. ⁴¹ Diwō si'wō bēkwō e' kōs dalöburke kuā'ki kuā'ki. Ñies bēkwō kōs e' wák dalöburke ek ek kuā'ki kuā'ki.

⁴² Mik se' shkenekane, etā se' manenettsatke wēs iyiwō tkēne e' manerttsa es. Se' chkà i' nūrta'wā, erē mik ishkenekane, etā kē inur-pawaia. ⁴³ S'chkà i' dör ësela, erē ishkerdakane olo tā' taiē. S'chkà i' kē diché tā', erē ishkerdakane diché tā' taiē. ⁴⁴ S'chkà i' dör buaē senoiē i'ñe tā, erē mik ishkenekane, etā imanenettsa senoiē buaē aishkuō tā Wiköl Batse'r tā. ⁴⁵ E' dör wēs Skēköl yēkkuō tō ichè es, e' tō ichè: “Wēm tsá kiè Adán, e'

yöne se'ie ttsë'ka.”† Erë wëm skà de eköl Adán es, e' dör Cristo, e' yöne sene michoë mukwak. ⁴⁶ Erë s'chkà sene aishkuö ta, e' kë mène Skëköl wa se' a kewe. S'chkà i' me'itö se' a kewe. E' itökì chkà sene aishkuö ta Wiköl Batse'r ta ese merdaë se' a. ⁴⁷ Wëm tsá yöne íyök wa, e' kueki e' dör ká i' wak. Erë wëm skà de Adán es, e' datse ká jaì a. ⁴⁸ Wépa dör ká i' wakpa, esepa dör wes wëm tsá yöne íyök wa ñe' es. Erë wépa dör Skëköl tso' ká jaì a e' icha esepa dör wes wëm datse ee es. ⁴⁹ Se' tö wëm datse ká jaì a e' kitseraë wes wëm yöne íyök wa ñe' kitsë'sö es.

⁵⁰ A yamipa, ye' tö a' a ichè tö se' chkà i' duöta'wa nurta'wa e' kë döpawa i' blúie Skëköl tso' e' a. ⁵¹⁻⁵² Ye' ttö ttsö. Ttè bak blëulewa ese chekeyö a' a i' ta: Kë se' ulitane duöpawa erë mik Skëköl duk blane iwà kkachioie tö kawö i' enewatke eta se' kos maneordattsa bet wes s'wöbla tsimiü es. Mik duk ñe' blane, eta s'duulewa kos shkerdaka, kë duöpawaia. Nies se' tso'ia ttsë'ka, e' chkà maneordattsa. ⁵³ Se' chkà i' nurta'wa, e' maneordattsa chkà kë nurta'wa ese wa. Se' chkà i' duöta'wa, e' maneordattsa chkà kë duöta'wa, ese wa. ⁵⁴ Mik se' chkà i' manenettsa kë duöpawaia, kë nurpawaia, eta i' tso' kitule Skëköl yëkkuö ki, e' wà de, e' tö ichè: “Duewa ki Skëköl e' aléka.† ⁵⁵ A Duewa, ¿wé be' diché taië e'? ¿wé be' e' alö taië e'? Be' kirëbata tso' se' rrewoie taië, ¿wé e' i' ta?”§ ⁵⁶ Se' ser sulu kueki duèwa tö se' rreweke ena sene sulu diché iëne ttè dalöiëno wa. ⁵⁷ Erë se' nuì olo'yane se' ki Skëképa Jesucristo batamik, e'

† 15:45 Génesis 2.7 ‡ 15:54 Isaías 25.8 § 15:55 Oseas 13.14

kuəkḡ kē se' suaneia s'duōwā yōki. E' kuəkḡ kekraē wēstela chekesō Skēkōl a.

⁵⁸ E' kuəkḡ, a yamipa dalēr ye' éna, a' e' tkōwā darērē kekraē Skēkēpa ttē a, kē a' e' skōktsa bánet. A' wā ijcher tō ì kōs kanewé a' tō ie' a, e' kē weirpa ěme. E' kuəkḡ a' kḡ kaneblō buaē kekraē ie' a.

16

Inukōl shteke s'siarēpa kimoie, e' pakē

¹ Inukōl shteke a' tō s'batse'rpa serke Jerusalén e'pa kimoie, e' pakeke ye' tō a' a' i' tā. Inukōl shtō wes ye' tō iyē' Skēkēpa icha erule erule tso' Galacia, e'pa a es. ² Domingo bit tā a' wakpa bik ekkē tō a' inukōl shta'ú tō kōs a' ulà a ide. Etā kōs a' a imermi, e' blō bánet. A' tō iwé es, etā mik ye' de a' ska', etā kē a' kawōtā inukōl shtōk, a' wā itso'tke blēule e' kuəkḡ. ³ Mik ye' de a' ska', etā wēpa shushtétke a' tō patkēmi Jerusalén inukōl ñe' muk, e'pa ttē choie yēkkuō shtekemiyō e' mi'ke ie'pa wā. Es ye' tō ie'pa patkeke Jerusalén. ⁴ A' ibikeitsé tō buaē idir tō ye' mi'ñak ie'pa tā, e' tā ye' mi'mi.

Pablo tō ishkak e' aleritsé

⁵ Ye' kawōtā minuk Macedonia, e' ukuōki tā ye' mi'ke a' ska'. ⁶ Isalema ye' e' tsukeat a' ska' si' et si' bōt ulatōk ö isalema ye' e' tsūmiat dō yuēdiō tka ekkē. Es a' a ye' kimermi ì kiane ye' kḡ shkoie ese wa as ye' mi' buaē wé ye' mi'mirō eē. ⁷ Ye' kē shkak a' pakōk shkaule. Ye' mú ser a' ska' ká taiē, Skēkēpa kḡ ikiane e'ma. ⁸ Erē ye' e' tsukeat iē Éfeso dō Pentecostés kēwō tka ekkē. ⁹ Iē buaē ye' a kawō kune Jesús ttē buaē pakoie. Ye' bolōkpa tso' taiē,

erë ñies tajë pë' éna Jesús tté buaë ttsak. E' kuëki kë ye' e' yaktsa i' ta íe.

¹⁰ Timoteo kanablöke Skëkëpa a wës ye' es, e' kuëki ie' de a' ska', e' ta ikiöwä buaë. ¹¹ Kë yi kàne ie' dalöseukwä. E' skéie ie' kimú as ie' döne bëre ye' ska'. Ye' tso', ie' ena s'yamipa urke ie' ta, e'pa panuk.

¹² Ye' tó s'yami Apolo e' cheke a' a i' ta. Ye' kköyë' ie' a tajë tö ie' yúñak s'yamipa mi'ke a' pakök e'pa ta. Ie' kë shkak i' ta, erë wëkkë alè ta ie' a kawö kurmi, etä ie' mi'mi.

Pablo tö ie'pa bata patté

¹³ A' senú erki. A' e' tkówä darërë a' erblöke Jesús mik e' a. A' e' tkówä wëbla suë, kë a' suanuk. A' erblö darërë ie' mik. ¹⁴ Ì wëke a' tó kos ese ú ñi dalëritsè wa.

¹⁵ A yamipa, a' wä ijcher tö Estéfnas ena iyamipa e'pa dör Acaya wakpa tsá erblé' Jesús mik e'pa. Ie'pa e' ché buaë s'batse'r malepa kimuk.

¹⁶ Ye' tó a' a ikiè tajë tö ie'pa esepa ttö dalöiö er bua' wa. Ñies yi isie tso'ñak kanablök Skëkëpa kanè a esepa ttö dalöiö.

¹⁷ Ye' ttsë'ne buaë tö Estéfnas ena Fortunato ena Acaico e'pa de ye' ska'. Ie'pa tso' ye' kimuk tajë a' kë ku' e' skéie. ¹⁸ Ie'pa tö ye' er pablé wës a' er pablérakitö es. Buaë idir ie'pa esepa kikökka.

Pablo e' chéat

¹⁹ Skëkëpa Jesús icha erule erule kos tso' Asia, e'pa tö a' shké'wémi. Áquila ena Prisca ena Skëkëpa icha ñi dapa'úke ie'pa u a, e'pa tö shkéne patké tajë a' a Skëkëpa ttö wa. ²⁰ S'yamipa kos tso' íe, e'pa tö a' shké'wémi. A' ñi shké'ú ñi dalër wa.

21 Ye' dör Pablo e' tö shkēne i' shté ye' wák ulà wa.

22 Yi kě éna Skëkëpa dalër, e' tã as ese kichatër. ¡A Skëkëpa, be' shkõne bet!

23 As Skëkëpa Jesús er buaë chõ a' a.

24 Ye' éna a' dalër Cristo Jesús batamik. Es e' idir.

Tte Pa'ali Me' Skëköl tö Se' a
New Testament and Shorter Old Testament in Bribri
(CS:bzd:Bribri)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bribri

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Bribri

bzd

Costa Rica

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Bribri

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

70b70297-578d-5d61-9b6f-3119201e28ca